

308747

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ మే నెల 26 వ తేది శుక్రవారము

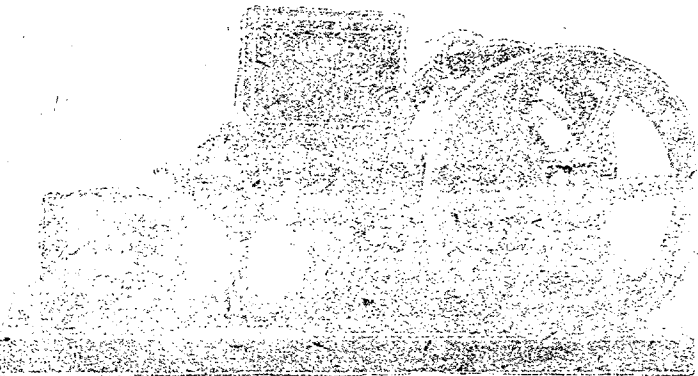
NO 47

సంపుటము. 3.

స శ నా మ స ం వ త్స ర నై శా ఖ మా స బ హు శ ద శ మి య.

(సంచిక 82

యునైటెడ్డు పెట్రోలు యింజనులు, పంపులు

ఇదితర కెన్నడును మనము కనియ
నియోయెదగఁజుకంటియో సాధారణ
మాగా నీరుతోడుకొనుటకు ఉపయోగించ
బడుచున్న యెంతయు మోటారు వగైరా
అన్నిటికంటెను నుంభముగా పనిచేయ
బడునదియో అతిస్వల్పధరలకు దొరకు
నదియో అయిన యీవిన్న యింజనులు,
పంపులు కర్మసాధనాధారము, తదితర చిన్న
విషయములను స్వల్పం ప్రతి మా గా సాపేంది
లాభములను పొంద గోరువారికి వాస్త
పాతితి భాగ్యదేవతలవలె సహకూరించి.

ఇవిచిన్న పిండియంత్రములను, నూనెయంత్రములను, కత్తియంత్రములను, ధాన్యపు యంత్రములను, సోదా
వాటకు పెట్టియను, అచ్చయంత్రములను నడుపుటకు అతి యుపయోగకరమయినవి.
ఇవి కిన్నకామునాదిక అతిస్వల్పధరముగా పనిచేయుచున్నవి. యెటుకంటివాని చేతనయినను నడుపబడును.
మలమువారము కుక్కిరించి చిరుగాముగల సోల్ ఏజెంట్లు వ్యాపి యాగర్తు సంగతులను తెలిసికొనగలరు.
డి. యర్ శాస్త్రి అండ్ కో, 20, సి. నెకండు లైను బిచ్, వదరాసు.
శాగింది: బెజవాడ.

804

కాటోల్ పాడరు

మల్లం, చిమల, ఈగలు, ఇడ్డులు గాన్ని నీ క్రొవ
లట్టిండు పుడకలను వరింపజేయును. టిక 1-2 ప. 0.5-8

కాటోలు వత్తులు

హోదలము, ఈగలను వరింపజేయును, వారేదోలును.
940 కట్టులుగల పెట్టె 1-2 అ 12
నింజా వారముగల ములక చీరలును, తడవజిండ్లయందు జుట్టులను
కొరిచును, పుస్తకశీటిలను చిరుచిరునవ్వి వాడుకగా
గాలువంజెల్లు:— టి. హార్ అండ్ కో,
1-11, స్కింగర్సుస్ట్రీటు, బాన్స్ వా, మదరాసు.

సర్వవిధములైన నొప్పులకు సంజీవిని.

మీ గృహమందు తప్పక ప్రతిదిన ముండవలసిన అంజనము అమృతాంజనము.

తలనొప్పి, కాళ్లనొప్పులు, కీళ్లనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు,
దగ్గు, పడినెము, బెణుకులు, గానుములు, పంటిపోలు, తేలుకాటు,
ఉబ్బులు, తిమ్మరలు, వాపులు, ఇవి యివి యెవనెల?

సకలవిధపాదలకు ఉపయోగమగు

అమృతాంజనము సిద్ధాంజనము

జేహరోగ్యమునకు భంగముకలిగించు అన్నివిధములగు నొప్పు
లకు మా అమృతాంజనము లోకప్రఖ్యాతమైన దివ్యామృత మని
లక్షల కొలది జనులు పొగడియున్నారు.

వెల 8 అణాలు మాత్ర మే.

తేలుబాధను తొలగించుటకు నిరుపమానమైన దని వేటుగా
చెప్పగక్కలేదు.

అమృతాంజనము

దివ్యాంజనము.

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
వేనవేలు విక్రయము.

అమృతాంజనముయొక్క శ్రేష్ఠతనై నాగపురము వస్తుప్రదర్శనసంఘో పతకము బహుమతిగా నీయబడినది.

అనేక గొప్పగొప్పవార్లచే పేలకొలది యోగ్యతాపత్రములను బొందినది అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము డిపో వారి మందు లనేకములు గలవు.

కోరిన క్యేటలాగు సుచితముగ బంపబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫేరిరోడ్డు, పోర్టు బొంబాయి.

6, తంబుశెట్టి వీధి, జార్జిటవును, చెన్నపురి.

గంజాముమండల ద్వితీయ మహాసభ

శ్రీకామేశ్వరములో సమావేశమగుట

సభాధ్యక్షులగు ఆర్కేల్ల సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారి యుపన్యాసము.

నేడు శ్రీకామేశ్వరమునందు సమావేశమైన గంజాముండల ద్వితీయ మహాసభకు ఆర్కేల్ల సూర్యనారాయణ పంతులుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించి యుద్ధమునుకుండి ప్రశంసించి గోఖలే, మేస్త్రీ, నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, అదివారాయణయ్యగారు, అప్పారావు కాజునల ప్రసంగాల గురించియు వగవినట్లుగం గల యుపన్యాసం గురించియు చుట్టూరగాములు క్రింద నిచ్చుచున్నారు:-

వలసరాజ్యములనంటి స్వరాజ్యపరిపాలనానిధి.
మన భూమినుకృత ఫలశేషమునే భరతవర్షము ప్రసరణంబున జేసి యాత్మీయగౌరవోదయమును సమర్థిస్తామును నాగరిక ప్రపంచమునంద ధిష్ఠింపగలుగుటకు తగిన మార్గ దర్శకులును స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనమే బిరుదుగాగల భర్తాధ్యక్ష సంపన్నులగు శాంతిమిత్రభర్తామహర్షి పరిపాలనము క్రింద భగవత్ప్రేరితమున దీనిని గావించితిమి. ఆస్పత్రియగు జాతీయశక్తి ప్రాచుర్యమునందు వ్యక్తిత్వపురుషుల నెలయుంచి మౌనయాగ్రహముచేయుచు నవోన్మేషమున ప్రకాశించుచున్నది. ఇట్టి విద్యుచ్ఛక్తి ప్రభావము మహాద్వయముల నకలీల సాధింప ప్రేరించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు జాతీయదర్శకులను నిరసించి గౌరవాభిమానముతో జూడ నారంభించిరి. సర్వకాల సర్వాభిప్రాయములను భారతవర్ష జేయమే సమర్థమున చిత్రితముగా భావించి, మన జేతనములను మనముచేసి అత్యంతజేయమున జూచి, మన యాత్మ గౌరవమున జేతనములను ఆసమాభంగిని గావించి, మన యాత్మజ్యోతిశతము పాలుపడి, విరుద్ధకారణముల నకనాపించి సంతులనము, మనయెడ నమితమును విశ్వాసమును గౌరవమునుంచి, రాజప్రతినిధియై నిష్ఠులైల తరిపాలనముజేసి, మన మౌనముల నాక పించి మించిన మహాచారములనుగల్గు లకు మన హృదయ ప్రభుత్వమును నిరుపయోగిం మనజాతీయభావమును జాతీయదర్శకులను జాతీయ నూతనవ్యక్తిని ప్రాగ్జముగా గొనిపించియుండెను. అట్టి హృదయ ప్రభుత్వము మన జాతీయదర్శకుల యాంక్షయే రాజ్యాంతరమున ప్రాత్యంత్ర్య తరిపాలనము సమర్థమైనట్టియు నిర్దుష్టమైనట్టియు బాంధవీయమైనట్టియు ఉన్నతాదర్శమై యున్నదని యాతిచ్చియున్నాడు. ఇది మన మనముల నెంతయు సంతసించజేసింది. వర్తమాన మందు రాజప్రతినిధి వదలు నలంకరించుచున్న మెల్లొకప్పుడు ప్రభుత్వమునాగ నహృదయ ప్రభుత్వము మార్గమునలించియున్న ప్రజాపాలనము నిర్వహించగలవార ము తెలి విచ్చినవాక్యములను అన్వేషించుమును సమగ్రతరణపురుషుల జేసింది. యాధాంతరమును సామ్రాజ్యాంగములను సమగ్ర రాజ్యములను సమర్థించుటే మన భారతరాజ్యమునకు స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడుచు మనలో జెడలయభిప్రాయమై యున్నది.

భాషాప్రయత్న ప్రత్యేకరాష్ట్ర ప్రశంస.
మనజేతనముల నేకభాషావాదమై జాతీయత భేద భావ్యమున నేకభాషా భూమియందును చింతలకాపథ యనియును ప్రకృతమున జేతనవ్యక్తి ఇట్టి ము వివిధభాషా గౌరవమునలించు లట్టియు భాషాప్రయత్న సమయ క్రాష్ట్ర ప్రపంచమునాగి మే స్వరూపాలనాసౌకర్యమున కలంకారభూత మనియును జేతనములనంటి యభిప్రాయము యున్నది.

దీనివారాజ్యవిభాగము భాషాప్రయత్నవర్ధి నగన రించి చేయబడినదియును మనకా రాజ్య ప్రసన్నులవృద్ధి కి యే మూలకారణమునను తర్విభాగాంతరాంతరాంతరమునకు గూడ పోతుభూమియే యాతల మియే యనియును మన మనకొనవచ్చును. ఎట్లు రాజ్యప్రయత్నమున తరిపాలనా సౌకర్యమునకు స్వల్పమున జేతన రాష్ట్రములలో జేర్చబడినో యాతిమనే రాజ్యము నిర్వహించుట పరమము రాష్ట్రముల వివిధజనసంఖ్య మారుటను అన్వేషణ సమర్థులము లేకుండ నానాజనులవాడు జేయబట్టికొని వివిధజనులకు క్రమముతో విడిచివచ్చును భాషాప్రయత్నవర్ధి జేతన రాజ్యములలో తలెత్తించుచున్నది. భాషాప్రయత్నవర్ధి జేతన రాజ్యములలో వివిధజనులను యెడల పరజనసాధ్యుల ప్రాబల్యమును భాషాక్రమములను ప్రజలు వివరములతో వివేచనశక్తి గలవారై యభిప్రాయం జేయగలవారు.

ఆంధ్రరాష్ట్రభిశంస.
ఇట్టి మహాత్మాభ్యుదయ వర్ధి జేసినయెడల సమయ సంభవించునది భీతిచేతను సర్వజన సమాదరణీయములగు సద్వ్యమములయందు జేవలము ఉత్సాహముతోడనే గాక కొంచెము విచారమునందు నివాసించుటయును నియును ప్రత్యేకరాష్ట్ర రాష్ట్ర మేర్పడుటకు వర్తమానమునందు పాలనా పద్ధతులను వివరము లేకుండ చుట్టూరగాముల సభలో గూడిన రాజ ప్రతినిధిపాలనమును చట్టనిర్మాణసభలు మొదలుగాగల సమస్తాం గోపాంగములతో ప్రత్యేకరాష్ట్రము లభింపనియెడల సంతకా సమాదరణీయము గానేదనియును ఆంధ్రప్రదేశ్ములన్నియును రాష్ట్రవిషయమున సర్వోపాధిప్రాయములను సమర్థించి యందువిషయమై యుత్సాహముతో యత్నించువలయున కొంచెము జాగ్రత్తతో వ్యవహరించుట అవసరమనియును మనలో వెదకు వైకారణములనుబట్టి యాంక్షను కొంతకాలము జాగ్రత్తగా సభిప్రాయములను దృఢపర్చుచు జేతనములను యాయాద్యమును వ్యాప్తమై ప్రజల సుత్సాహవరచువిధమున పాలుబడుట నిరీక్షించుట కర్తవ్యమనియును యాంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము మొదలు యితర విషయములయందు విభిన్నముగాని యుత్సాహముతో నట్టుదలతోను పాలుబడుట ముండుగా యవసరమనియును యావన్యాత్రము భేదాభిప్రాయమును ముచించి యున్నాడు. భాషాప్రయత్నరాష్ట్రవిభాగ వర్ధి మన యాంధ్రోత్సల జాతులవారి నే గాక భారత వర్షముల నందరిని సుంబంధించి యున్నందున జేతనములసభ మొదలు వివిధ భూమిసభలయందు నీతిర్యా నము ప్రాచుర్యమును ప్రాబల్యమును పొందునగున కొంత నిరీక్షించి కార్యము నిర్వహించిన వాగుండునని తోచవచ్చును. చిరకాల సాహచర్యములన బుట్టిన యన్వేషణ ప్రేమ పీఠి భావములను విభాగము వివరముగానే గన్పట్టును గాని యవి భక్తప్ర పాంచా కటుంబములందు కటుంబభావముల్యై నైక కొలదిని యజమానికి కన్పడుచోరుటయు కటుంబభూయెక్కు యన్వేషణ సౌఖ్యమునకును భగవంతుని పాదముల మొరలకు స్వాతంత్ర్యములకును భగవంతుని గలుగుటయు సంభవించును గాన సమర్థితము మొదలగువారు సోదరులమధ్యవాచనిభాగము కర్తవ్యమనియును వైకారాది క్రియలును భర్తా సంపాదమును హేమచేయు కలంపున అట్టి విభాగము రాష్ట్రవిహిత మనియును కాసింపించుచుంది. ఆ తీరుననే అన్వేషణప్రయత్న లాభమునకై కాంక్షాంతరములను సంతృప్తిగా నుండు జనముల జేరకుట న్యాయమున రాష్ట్ర సమర్థమును ఉభయములమును భర్తావీధియును అయి యున్నట్లు తప్పక తోచవలయును. కాని రాజకీయ వ్యవహారములలో గలిసి యుండిన నేమికిగలదు. భేదాభిప్రాయములన్నను వివిధ జాతుల ప్రజలు కలసి మెలసి యన్వేషణలాభమునకై పాలుబడుచుండ నుండగాయనియును యెన్నడైన యేమాత్రమును సంక్షేపములేకుండ ప్రత్యేకము నేకభాష మాటలాడువారికి మార్గ మొక్క రాష్ట్రమును నిర్మించ నలవియునా? ఈలా గైన మనజేతనమున వ్యాప్తి రాష్ట్రము అందరినెను అని యా మొదలగు ప్రశ్నములను గొన్నిటిని గొందఱు జేయవచ్చును. ఇంకా కుత్తర మేమనగా జాతీయవ్యక్తి ప్రజ్వలింపజేసి జాతీయదర్శకులను బలపర్చి జాతీయోన్మేషభావమును గనవరచి బ్రజలు బద్ధానురాగులుగా జేయుటయే యెన్న రాభిప్రాయభేదమై పట్టియు విమలవిభావ విన్నూర్లును మెయిము నట్టియు చావ్యము ప్రపంచమును విజృంభింపజేయు భాషలు అన్నియునావూ చుట్టియు భాషాప్రయత్న వర్ధి రాష్ట్ర విభాగ మేర్పరచిన యెడల భాషాజనములను మార్తభూమి నిర్మయమునందు యుండును. అందుములమున జాతీయదర్శకులను హేమచేయగని యితరభాషల మాటలాడు వారి జేతనము నుండ పుండగాని మార్తభాష మాటలాడు వా గవ్య జేతనముల వ్యాపించునది దనిగాని రాష్ట్ర భాషల యభిప్రాయ మెంతమాత్రము గాదు. ఏమనగా మన గంజాముండల ద్వితీయ మహాసభ గల మండలములలో భాషాభాగమునకు శ్రేణుభాగమునకై విభావము సరళశిఖియును సాధ్యమునాదు. ఈప్రకారమే తెలుగు కన్నడము తెనుగు అరవము మొదలగునవి మిళితియుగానుండు మండలములు గొన్నిగలవు. అట్టి మండలములలో వైయసాధ్య

మున భాషావర్ధిని విభాగముచేయుట కన్వేషణమై యుండినను అట్టి విభాగము ప్రత్యేకించి యాముండలముల బ్రజలను అన్వేషణము లాభకరము గాదు. నోచినను అట్టివానిని సాధ్యమై సంతకము వివిధభాషా వర్ధిని విభజించి వ్యవహరించిన కర్తవీని పాలనముచేయును అట్టి సమీక్షము లేకుండ ప్రత్యేకము నేకభాష మాటలాడు ప్రజలను యేక పరిపాలనమునందు చేర్చుట రాజనీతి భగవంతుని తోచుచున్నది. రాజ్యపరిపాలన పద్ధతులు గజీకరాష్ట్ర మూర్తముల ననుసరించి నడచునా? అట్లు నిర్వహించుకొనవచ్చునా? అట్టిభాగమునకు హితముకాదుగాని సాధ్యముకాదుగాని మొత్తముమీద హేమచేయవచ్చును నద్వయమును వివరమునా? నిర్వహించుకొనవచ్చునా? ప్రజాశక్తియు సరికట్లు నేరికీసాధ్యమునా? సాధ్యమునకు సరికట్లునా? ఆ భాగ రాష్ట్రాధ్యక్షము యాంధ్రుల మహోత్సాహమునకు జీవశక్తియై యభ్యుక్తముల భంగియొందుగల మనముల నావరించుచున్నది గాన ప్రత్యేక మూంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము లభింపినను ముయు వెన్న విధముల దొరకమునా రాదనించినను యిట్టి కుమ్మ బహుమునములు అన్నియు జాతీయదర్శకులను ప్రతి బింబితిగా చేయించిగా నందునను జాతీయ ప్రభాభి వ్యక్తికి హేతుభూతములు గావించుటను మౌనము గంజాములగాక కుమ్మ బహుమున ప్రాబల్యములై జాతీయశక్తిని గానినను గౌరవమును జాతీయదర్శకులను నూతన జీవ శక్తిని ప్రజాపాలనము జేయబట్టుక నొకప్పు జాతీయభిప్రాయమునకు దోష్పముననిగా నట్లుచేయును. ప్రత్యేకరాష్ట్రము లభించినచో తదంగములకు విశ్వవిద్యాలయము వ్యాప్తిప్రభావము మొదలగు ప్రతిష్ఠాపనములు అయాధిరములగు నున్నవియును కలువనాటికాది క్రియలయందు జాతీయశక్తినిబ్రభించి హేమచేయవలయును కావున రాష్ట్రప్రకారము ముఖ్యమని యాంధ్రోద్యమముయొక్క యాశయమై యున్నది. రాష్ట్రవిషయమున భేదాభిప్రాయము కొన్నిచుండలములలో నున్నను ఆంధ్రోద్యమము మార్తము ఉన్న రాభిప్రాయములతో గూడినది యను జాతీయ శక్తిని విజృంభింపజేయుటకు మూలసాధనమనియును సర్వత్ర సంగీకరింపబడినభాగమును యున్నది.

అలాగా బోర్డులు.
మఱియు తాలూకాబోర్డులు యంతరీక్షము దొరకమున వారి యన్వేషణముల వశమైయుండి వారివలన నిజమింపబడిన సమస్యలు నూతనతీకయెరుచు చెప్పబాక యావదంశములను సమీక్షించుగా నంగీకరించు చుండుటను బ్రజల కీడునమున తగిన స్వాతంత్ర్యముగాని యభిప్రాయముగాని నేర్చుగాని యలవడినదిని యూహించ వీలులేదు. గత 1912-13 సంవత్సరము వరకు నగ్రాసనాధిపత్యము దొరకమునాది యన్వేషణములయి యుండిరి. ఆ వత్సరమున తొమ్మిదిబోర్డులకు మార్తము రాజకీయోన్వేషణముగాని వారు అధ్యక్షులుగా నిజమింప బడిరి. మరుచటిసంవత్సరమునరిపయగునియొగింపబడిరి. గత1914-15 వత్సరములో ముయొకబోర్డు పెద్దాపురము గౌరవింపబడినది. దొరకమునా రీసంఖ్యను యంతట హేమచేయవలెనా? అను ఉన్నట్లు గానరాదు. మఱియు మూడు తాలూకాబోర్డులకు మార్తము యేలూరు చిత్రూరు కడలూరు లకు మార్తము ఆ గ్రామసాధిపతిని యెంచుకొను సభికారము బ్రసాదించబడినది కాన యొందింపును. స్థానిక వ్యవహారములలో మనకుగల స్వాతంత్ర్యమును వామితులగు మహారాజ్జీ గాడె రాఘవ రావులనుగూడ యీ తాలూకా బోర్డుల విషయమున రాజకీయోన్వేషణముగానా రధ్యక్షుల నహించవలసినదని చట్ట నిర్మాణసభలో తీర్మానము సురపాదించిరి. అందుల ఫలము మన గంజాముండలమునకప్పు తదితర మండలములలో గొన్నిటికి ప్రాప్తించుట మన మనముల నెంతయు గావ్యర్యమును చింతన బుట్టించుచున్నది. ఇదియేమి చిక్కినా తెలియరాదు. భూస్వాములలోను విద్యాధికులలోను భవాధికులలోను ఆకాశానిందితులకు క కీర్తనలను ఆ నే కులు యీ వదము నలంకరించి యున్నారాము నోడకు పటితతోడను మేల్పుబొంతుకులు వ్యవహారిక వగినవారు యీ తీరులను మన దృష్టిగోచరమై యున్నాడు. అట్టివారిని గొందరికావ్య దక్షిణమును జేసి గుండ్రముల కొరకమునా వారి వలన గొని యాడ బడి యున్నది. దొరకములలో గంజాము మండలమున సందర్భమున వందల భాగములలో నేలవాటిగా గాన రాకున్నది. జిల్లాబోర్డులలో నగ్రాసనాధిపత్యమునుండలూధి కాది యుగు కలకత్తా వారి యందే నికసిందియున్నది. అయితరకారమున వారిమండి లొంగింపజేసి రాజకీయోన్వేషణముగా గావించుట నిజమింపబడవలెనని మన మెంతజేకుకొన్నను ప్రభుత్వమునా రండుల కియ్యకొనబాలెరి. ఉపాధ్యక్షులమార్తము కొన్నిస్థలములందు ఉద్యోగముగాని వారు గలరుగాని యాభాగమునందుగూడ దొర

ప్రాంతవిద్యలో విశాఖపట్టణముండలముకంటే గంజాము జిల్లా కొంచెము ఎక్కువగా ఉన్నదని చెప్పకయ్యదు. ఏలూరు గా రాజధానియై త్రవ్విన నూతన బోర్డు క్రాసుగలపిల్లలలో ఈ గా వారు నూటికి 33.1 వరబడిని ఆదేపిల్లలు నూటికి 31.6 వరబడిని యున్నారు. గంజాములో వరబడి మగపిల్లలు 40.1 కు ఆదేపిల్లలు 39.9 కు అనువున్నది. విశాఖపట్టణముజిల్లాలో వరబడినూటికి 21.5 మాత్రము అటు యున్నది. విద్యుదాశుల విషయమున గూడ గంజాముజిల్లాలో బహుళమున్నదియొకటివరకు ఉన్నది. జిన్నీలో కూడ నుమారు 186 బతులవరకును గలవు. అందులో ప్రాకృతజనులు. బిడ్డల నుమారు 8000 వరకును విద్య గలవ యున్నారు. కొత్తగా మూడు బాలికాపాఠశాలలు గత సం వత్సరమున తెరచబడినవి. ఇంకొంత తృపికరముగాని యిత

25వ గుంటూరు మండలసభ

ప్రథమ దిన చర్య

[మాప్రత్యేక విలేఖనుని వద్దనుండి.]

తెనాలి మే 25:—25వ గుంటూరుమండలసభ ఆసనము, మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద నిక్కడ సమావేశమయినది. సభకు ప్రత్యేకముగా తాలూకా హైస్కూలు భవనమందు విశాలమైన పందిరి నిర్మింపబడినది. నాటికేళ ప్రత్యేకములతోను కృత్రిక పుష్పములతోను మనోహరముగ సభాభవనము నలంకరింపబడినది.

కొండ వెంకటప్పయ్య వి. భావనాచార్యులు బలిజేపల్లి సుబ్రహ్మణ్యము వి. జి. కె. ఆయ్యంగారు (బారిష్టరు) నడింపల్లి నరసింహారావు (బారిష్టరు) కోన సీతారామరావు (గుంటూరు) కె. కోటిలింగము జి. వి. శ్రీనివాసరావు క. మార్కండేయ శర్మ డి. శేషచలపతిరావు వంకిపురపు కృష్ణమాచార్యులు డి. హనుమంతరావు (హైకోర్టు వకీలు) జి. సతారామకృష్ణ వి. సుబ్బారావు సి. శేషగిరిరావు చం. చిదంబరరావు రా. చెంచురామయ్య కె. హనుమంతరావు పి. శివరామయ్య చట్టి. నరసింహారావు నడింపల్లి హనుమంతరావు (నర్సారావుపేట) న్యాయతి. నారాయణరావు మిట్టదొడ్డి కృష్ణారావుగార్లు జిల్లా సంఘకార్యదర్శులును వేదాంతం నరసింహాచారిగారును దుర్గిరాల భాణిపాలెం. చేబ్రోలుమున్నగు చుట్టుపట్ల గ్రామములనుండి పలువురు రైతులును కొంతమంది స్త్రీలును సభ నలంకరించిరి.

ఉదయమున సభాధ్యక్షులను వందేమాతర కీర్తనలతోను కర్పూరహారతులతోను పుర మేగుచు సభాభవనమునకు కొనివచ్చిరి.

బులుసు రామతోగారావుగారు పాడిన వందేమాతర కీర్తనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను.

తరువాత పరిమి సూర్యనారాయణరావుగారు చంద్రమాళి చిదంబరరావుగార్లచే రచియింపబడిన స్వాగతపద్యములు చదువబడినవి. చంద్రమాళి చిదంబరరావుగారి పద్యములు భావగర్భితమై రసవంతములై మిగుల ఉత్సాహపూరితయుత్సాహములయినట్లు సభ్యులు పలుసార్లు తమ కరతాళధ్వనులతో తమభావమును వెల్లడించుచు వచ్చిరి.

సన్మాన సంఘాధ్యక్షులయిన బలిజేపల్లి సుబ్రహ్మణ్యముగారు వారి స్వాగతోపన్యాసము జదివి సభ్యుల నాహ్వానముజేసిరి. వారి యుపన్యాసములోని కొన్ని ముఖ్యాంశముల నిందు బొందుపఱచుచున్నాము. "తెనాలి నగరము ప్రాచీనమయిన కవులలో పేరెన్నదగిన రామలింగ కవికి పుట్టినిల్లు. గుంటూరు జిల్లాలో ప్రభుత్వమువారు నూతనముగ గుంటూరు, తెనాలి, రేపల్లె రైలుమార్గ మేర్పరచి ప్రజల యొక్క సౌగంధ్యలకు పాత్రులయిరి. పల్నాడు, అద్దంకి రైలు మార్గములు గూడ త్వరలో వేయించవలెనని గోరుచున్నాను. రేపల్లె తెనాలి రైలుమార్గమునకు అయినవ్యయము కొంత జిల్లాబోర్డు కొంత రైలుసేకరించినవారును భరించిరి. వ్యయమును రైలుసేకరించినవారు భరించు టంత సమంజసముగలేదు. కంపెనీవారు రైలుసేకరింప వూర్తిగ జిల్లా బోర్డు వారి కిచ్చిన బాగుండును.

తూములబాధ కొంతవఱకు తగ్గినను మతియొకబాధ ఎక్కువ అయినది. పల్లపు పసుపు సాగునకు అధిక అపరాధశిక్ష కట్టుటవలన రైతులకు చాలా కష్టముగ నున్నది. స్వదేశీ వస్తువులకు తగిన ప్రోత్సాహములైనందున నున దేశములోని చేతిపనులు నానాట క్షీణించుచున్నవి. తాతాగారి వంటి భవనములు కొందఱు బయలుదేరినగాని మన దేశములోని చేతిపనులు వృద్ధి జెందనేరవు.

విద్య నాగరికతకు ముఖ్యము గాన అట్టివిద్యను వ్యాపింపజేయవలయును. స్త్రీలకు ఆంగ్లేయవిద్య నేర్పు నవటనరము.

పల్లపుతాలూకాలలో రాకపోకలకు రోడ్లు లేవు. ఇట్టి పక్షపాతమునకు పాతువు కానకున్నాము.

ఎరుక యేనాదిగంపులను ఆయా ప్రదేశముల నుంచుట వలన ఆప్రదేశములందు దొంగతనము లభివృద్ధి జెందుచున్నది. అట్టి దొంగతనము లెక్కువ గాకుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు తగిన ఏర్పాట్లను చేయుదురగాక.

ఆంధ్ర బాల్యభివృద్ధి కవసరమయిన ఆంగ్లోద్యమమునకు నాన్యాయపూర్వక స్వాగత మొనర్చుచున్నాను" అని వారు తమయుపన్యాసము ముగించిరి.

అనంతరము వి. భావనాచార్యులుగారు సభాధ్యక్షులను నెన్నుకొను విషయమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు నేటి సభకు రామచంద్రారావుగారు అధ్యక్షులుగానుండుట కంతయు సమంజసముగా నున్నదని విన్నవించి, రామచంద్రారావుగారి సుగుణ పుంజములను పేర్కొని వారు సభాధ్యక్షుత్వ పదవి నుండుట మనకు పరమ భాగ్యమని నుడివిరి. తరువాత నెనగపల్లి రామస్వామిగుప్తగారు తమ ఆహ్వానమును దెలుపుచు రామచంద్రారావుగారి యోగ్యతలను, పట్టుదలను కార్యదీక్షనుగూర్చి ముచ్చటించిరి.

చం. చిదంబర రావుగారును మిట్టదొడ్డి కృష్ణారావుగారును తై విషయమును బలపఱచుచు తమ సమ్మతిని దెల్పిరి.

తరువాత కరతాళ ధ్వనులు చెలగ గొ. మో. రామచంద్రారావుగారు సభాధిపత్యమును స్వీకరించి తమ యుపన్యాసమును జదివిరి.

సిద్ధిప విషయనిర్ణయ సభ నేర్పరప బడినది.

సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరిగి సభ ప్రారంభింపబడును.

ఈ క్రింది పద్యములను చంద్రమాళి చిదంబర రావుగారు సభయందు చదివిరి:—

శ్రీకరబాహువీసింధు శీతావల
నేతుంధ్యా వ్యాప్తి జలగుతల్లి
రామభీష్మార్జున రఘుముఖాద్యభిల వి
క్రమ సింహసంతతి గన్నతల్లి
గాధేయశిరాజ రాధేయ ముఖమహా
కార్య నిశ్చయలనుగన్నతల్లి!
బుద్ధశంకర రామమోహనాదిక దేశ
గౌరవాధారుల గన్నతల్లి!
అఖిలవిజ్ఞాన కందంబవై యశంబు
గాంచిభువిమన్న తిని మున్నగన్నతల్లి
దివ్యగుణజాత సంతాత దేశమాత!
వత్సలతగొమ్ము నీకేదేవందనమ్ము.

చ. అయలిన మాతృశక్తియుతులై భవదీయదుహరు లైకమ
త్యయన నిను నృజించుటకు నందరు నిచ్చటఁజేరినారు నీ
విమల కృపారసంబాలయ వీరి, దృఢవ్రత నిష్ఠితాత్ములకై
ప్రమద మెలర్పఁజేయుమిక భారతమాతగో! ఆంధ్రమాతగో!

సి. బాతీయభావంబు సంఘటింపగఁజేసి,
స్వపరిపాలనమందు వాంఛ నెఱపి
బాతీయవిద్యాను భూతిలాభము దెల్పి,
యైకమత్యపుభావ మలరజేసి
బాతీయతాదర్శ సందేశ మొనయించి
భావవైకల్యంబు వరలఁజేసి
దేశీయ జనసభ తెన్ను జేగ గ్రహించి
మండలసభలకు మార్గదర్శి
యగుచు సత్కీర్తి నొందుచు నంతరాయ
మేమియును లేక వెలయునట్లొమినావు
సర్వస గుంటూరుమండల సభదర్శిత్ర
దేశమాతగో! యింకను దీనిఁబ్రోవు.

చ॥ ఇరువదియేనువత్సరములేకను, పూర్వవయోవిలాసవై
భరిని, నిరంతరాయమయి గాంచెయహోద్యమ సత్ఫలంబులన్
గురుతరదేశభక్తి నెలకొల్పఁ బ్రజాహృదయంబునందు, ను
స్థిరమతి నట్టియాసభకు శ్రేయముఁజెంపును నింపుమాతగో!

చ॥ అనవరత ప్రయత్నముల నందర సౌఖ్యము, దేశవృద్ధియే
మనముననిల్చి, భీతి ననుమానముఁగాంచక, కార్యనిశ్చయం
బొసరిచి, స్వాధీనాధరతి నొందక, నిత్యమునంత రాత్రిన
మృతి నిరతిజేయునాయకుల మేలగుధీరుల గూర్చుమాతగో.

సి॥ కార్యకూలతలేక గంభీరతర మహా
పన్యాసముల పొంగి పాటుపడక
దేశపద్ధతిగో, దీపింపకే ప్రజా
మోహన మొనరించు పోకఁబోక
రాజసమ్మానంబు రాదని యంతరా
త్మలమున్న బోకట్లు దలఁపకుండ
వెనుకకు నడపించు వీరుల నాయక
త్వముగోరి కార్యభంగమును గనక
ఆత్మ పరిశుద్ధి, శ్రద్ధ కార్యానురక్తి
దేశహితభక్తిగల్గి యా దేశమెఱిగి
వలయుపూజల గలంతిమై సులపఁజేయు
రమ్యగుణజాత నిను పుత్రులచేత॥

ఉ॥ దేశహితైక వాంఛయును తెంపునుత్సాహము సత్యనిశ్చి
దేశము, నేకదీక్షయు విధివ్రత శీలమొసంగి భక్తివా
వేశముగూర్చి నాయకుల విశ్రుత వర్తనలట్లజేసి, పే
రాశలనున్న నీ సుతుల నాశయ సీమకుజేర్చు మాతగో.
సి॥ ఆంగ్లోద్యమారంభ మంతురింపగజేయు

వితతంపుశక్తి గల్గించినావు.
పూతమై విలసిల్లు మాతనోత్సాహంబు
హృదయపీఠముల కెక్కించినావు
మండలసభలకు మార్గదర్శకమను
పేరుఁబ్రతిష్ఠ రప్పించినావు
దేశసేవానిష్ఠ దెల్పి స్వాగత్యగ
మొనయ సన్యాస మిప్పించినావు

ప్రథిత గుంటూరుమండల వాసులకును
పితృ ఫలసిద్ధి మోక్షంబు ఔరయునట్లు
నుల్లేమదర్శముల నెల్ల నొందునట్లు
దీవన లాసంగుమచ్చు మోదేశమాత!

సి॥ నినుపూజగావించు నియతి నిరుత్సాహ
పరచెనువారల బారినండి

వెరవారిమాటల బెరబ్బిఁగూఁగూఁగ
పరులగువారల బాతీనుండి
స్వార్థంబుదేశంబు సంఘర్షణమునయ
వడిమెత్తగిలువారి బాతీనుండి
ద్వివిధభావములచే తెన్నుగానక భయం
పడియెనువారల బాతీనుండి
భక్తియును శ్రద్ధగల్గిన పజ్జజేరి
పూజగావించు నీమధ్య పుత్రుల నిక
వేగఁ దప్పించి నీపూజావిశదభంగిఁ
జేయనిమ్ముంబ! సంకల్పసిద్ధికొరకు॥

సి॥ ధనము ప్రాణంబును దారుణావశమున
కొంచనిభక్తి నర్పించినారు

విషమకాలంబున భేదంబుబుట్టించు
విషయచర్చలనెల్ల విడిచినారు
అరివర్గములు విని యచ్చెరుపాటొంద
గురువిర ప్రభుభక్తి జూపినారు
మితవాదు లతివాదు లమలితప్రేమతో
నల్లకల్లోలము లడచినారు
స్వపరిపాలనా ఫలమును బడయగోరి
పూర్ణవిడక స్వరాజ్యంబు పొనగనొసగ
న్యాయభమలను యిశమందు నాంగజనుల
నైకకంఠ్యంబుగా గోరునట్లు జేయు
ధీరగుణజాత భారతదేశమాత!

సి॥ ఉత్తమాదర్శము లొందుబుద్ధి నొసంగి,
యలతికొరికెల్ల నడచివైచి
దొంకలతూముల వంకఁ బోనీయక
రాజసన్మానము రక్తి నెరపి
ఆంగ్లోద్యమము చెంచి యాత్మగౌరవమిచ్చి
స్వపరిపాలన సిద్ధి బడయజేసి
బాతీయతాపాప సంసిద్ధి నొందించి
పనమాపధినిజేగ స్పష్టపంచి

నిన్ను భక్తినిపూజించు నిష్ఠనొసగి
హైందవాంధ్రసమస్తల నైకవరచి
ధరణీయశేమందఁజేయు నీ తనయులనిక
ధీగుణసమేత భారతదేశ మాత!

సి॥ దేశీయసభలందుఁ దెచ్చెను విషయంబు
లేల యీ సభల చర్చింపరాదు?
మనము చర్చించు తీర్మానములో దేశీయ
సభకంపి చేయూత సలపరాదె?
అలతితీర్మానము లనుసరించుటచేత
ఫలమేమిగల్గె నీవరకు మనకు?
ఏవరంబు లభింప నెల్లకోర్కెలదీరు
నట్టివరంబునే యడుగవలదె?
అట్టివర మీ సమయమందు నభిలజనులు
పడయగోరుచు నుండుట ప్రభువులకు
విన్నవించుట విధిగాదె విశదభంగి
ప్రథిత గుంటూరుమండల వాసులార!

విషయమునుక్రమణిక.

గంజాము మండల ద్వితీయ పంచసభ	2-8-4
28-వ గంజాము మండల సభ	5
ప్రభుత్వమునా	
గంజాము మండల సభ	6
కోర్టు ఆఫ్ చార్జసు కాక్టాగేడిక, లిట్టు	7
విశాఖ నుండి	
విశేషత్రైమాసికము	8-9
తేజము త. త్రిశా. ర్తము	10
ఇంగ్లీషు త. త్రిశా. ర్తము	11-12

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం! మే నెల 26-వ తేది

శుక్రవారము.

రెండవ గంజాము మండల సభ.

రెండవ గంజాము మండలసభ నేటిది:ము గంజాము మండలములోని శ్రీ కాకుళపురమున సమావేశమైనది. ఆ కెళ్ల సూర్యనారాయణరావు పంతులుగా రిగ్రాసచాధిపత్యము వహించిరి. వాటి యుప న్యాయమునందలి ముఖ్యాంశములను వేరొకచోట ప్రకటించి యున్నారము. గంజాము జిల్లా ఆంధ్ర మండలములలో దత్తమండలములకు తరువాత వెనుకబడిన జిల్లాగా నెన్నదగినది యను ప్రతీతి నీ సమావేశములు ప్రముఖముగా తుడిచివైచుచున్నవి. సూర్యనారాయణరావు పంతులవారి యుపన్యాసమున ప్రతిఫలితముగలదు నుత్సాహముపారము. వీరు ఆంధ్రోద్యమ సమస్యను వ్యవహరించుచోట ఆంధ్రరాష్ట్రమే ఆ యుద్యమ సాధనమునకు ప్రథమార్థమనవలయును చక్కగా వ్యక్తపరచుట బ్రయత్నించినారు. సామాన్యముగా తేబడు నభ్యంతరముల నన్నిటిని నాలోచించి ప్రత్యుత్తరము లిచ్చు బ్రయత్నించినారు. అర్థపద్ధతుల నాలోచించు నాయకులెల్లరును ఒక్కపర్యాయము వారు చేసిన వాదమును చదివి ఏది ముందో ఏది వెనుకో విశ్వవిద్యాలయము మొదట కావలయునో రాష్ట్రము మొదట వాంఛనీయమో దేనికేది బునాదియో దేనిపై ఏది ఆధారపడియున్నదో తాత్కాలికములును జాతీయమస్య లాలోచించునప్పుడు స్వల్పములును సగు నాందోళనలకు వెరచి శాశ్వతాభివృద్ధి మూలసూత్రముల నిర్వచనము మానుకొనుట వివేకమో తద్వ్యతిరేకమో నిర్ణయించుకొందురు గాక యని కోరుచున్నాము. ఆంధ్రోద్యమపు సంగతితో గూడ ఆ కెళ్ల సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు మండల సంబంధ విషయములను విపులముగాను చక్కగాను వివరించినారు. వీరు ముఖ్యముగా కోరునట్టిది హైందవ నాయకులెల్లరును కోరునట్టిదియే. మండల పాలనమునను గూడ ప్రజలకు తగినంత స్వాతంత్ర్యము దొరకవలయు ననుటయే. ఇదివరలో డిసెంట్రలైజేషను కమిషనువారు కలెక్టరులకు సలహా సంఘము లేర్పరచుట మంచి దని తెలియజేసిరి. ఆ సలహా సంఘపు అవసరమును గురించి సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు డిప్లొముగా నుపన్యసించినారు. ఇటీవల మన శాసన నిర్మాణ సభలో పొడవైన యొక యుక్తమును నీ సందర్భమున

నిద్రాసముగా కొనివచ్చి కలెక్టరులు ప్రజలతో నెంత సంబంధము కలవాడుగా నున్నారో విశేష పరిచిరి. మన శాసన నిర్మాణ సభలో మొక సభ్యుడు కలెక్టరులు కమిషను కోయినప్పుడు గ్రామము లలోని ప్రముఖులను బిలిపించి వారితో నిష్ఠాకోస్తే సలువనలసినదని ప్రభుత్వమువారు వారలకు తెలియపరచవలసినదని కోరెను. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము నంగీకరించిరి. దాని కనుగుణముగా నిపుటికేమియు జరిగి యుండలేదు. సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు మొదట మన్నాను. మాకు తెలిసినంత వరకును గూడ నేడు కలెక్టరులెవరును పై పేర్కొనిన తీర్మానానుగుణముగా ప్రవర్తించుచున్నట్లు లేదు. అందుచేతనే సూర్యనారాయణరావుగారు కలెక్టరులకు నిర్వచితములైన సలహాసంఘములను నిలిపించి వీరికి తీర్మానములు చేయునధికారి విచ్చి ఆ తీర్మానములు కలెక్టరులచే నారవింపబడక పోయినయెడల పై అధికారులకు తెలియపరచు స్వాతంత్ర్యములు కూడ ప్రసాదింపవలె ననుచున్నారు. వీరి యుక్తమును నకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమితమైన డిసెంట్రలైజేషను కమిటీచారియార్థమే యుండ వేరార్థములను వెదకుచు బోవలసినవని మాకు కానరా లేదు. సూర్యనారాయణరావు పంతులవారు తెలియజేయు రీతిని మోటారుబుట్ల విద్యుత్తనయము ప్రబలిన ఈ కాలమున వేయిన్నుటయెనిమిది విధముల కనులుగల కలెక్టరులు సాధారణగ్రామసీమల వారితో ఇష్టాగోష్ఠి చేయువలసినదనినను చేతురనుట సంభావ్యము కాదు. ప్రత్యేక మొకసలహాసంఘ మేర్పరచి ప్రజలలోకలసి తిరుగుటయు కలెక్టరుగారి విధులలో నొక్కటి యొప్పువలసిన యవసరము కొంచెము సూక్ష్మముగా నాలోచించినయెడల ప్రభుత్వమువారికి తోచకపోదు. విజముగా కలెక్టరులు ప్రజలతో కలసిమెలసి తిరుగుచుండనెడల నిన్నటిదినము నీటివసతులను గురించి గా॥ మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు గంజాము సమావేశమున సంతకదూరముచర్చించి అంతదూరము జిల్లా యధికారుల విమర్శించు నవసరమే కలిగి యుండదు. నేటిదినము సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారే పెట్టవలసినచ్చిన చిత్రమైన మొట్టమొదట అవసరములై యుండవు అబద్ధపాతములు లనేక జిల్లాలలో నిర్మింపబడుచున్నవి. ప్రభుత్వాధికారులు గంజాము జిల్లాలో అవకాశములు లే వనుకొని నిర్మాణకార్యమును తలపెట్టలేదట. ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము తప్పనియు అబద్ధ పాతాయతులకు ప్రోత్సహింప నేర్పడిన ప్రత్యేకాధికారి ఆజిల్లాకు బోయి సంగతులు తెలిసికొనిగాని తీర్మానము చేయరాదనియు సూర్యనారాయణరావుగారు ఘంటాపథముగా జెప్పుచున్నారు. ఈమాత్రము వ్యాయము కోరుటతో వైపరీత్య మేమియును కానరాలేదు. జిల్లా కలెక్టరుగారే ప్రజలతో కలసి మెలసి తిరుగుట కవకాశము లుండియుండినయెడల ఇంత స్వల్పవిషయమునకై జిల్లా సమావేశమున నాంబోళన చేయవలసిన యవసర మేర్పడియుండదు. సూర్యనారాయణరావుగారు గంజాం రిసెటిల్మెంటు సందర్భమున పట్టిన వాక్యములు ఎల్ల సెటిల్మెంటులకు ప్రవర్తించునని పోచుచున్నందున అందరును గమనింపదగినవిగా నున్నవి. ఋషి

కుల్యా కాలువలకు నీరునిచ్చు కుంటలు చాలవట! ఇంకను రెండు కట్టించి మేలు చేయవలసిన దని ప్రజలు మొరపెట్టుచున్నారు! వీరు చెప్పుకొను మాటల ఫలమేమైనది ఎవ్వరికిని తెలియలేదు. కాని ఈ కాలువలక్రింద భూమికి మొదటితరము విధింపబడినది. రిసెటిల్మెంటు తీర్మాన మైపోయినది. ఇట్టి సెటిల్మెంటు ఎద్దీనదనిన కొట్టమున కట్టివేయుచు బాబతు గదా యని ప్రజలు నిర్ణయించుకొనక మరియెట్లు సమాధానపరచుకొన గలరు. దిక్కు మొక్కులోని పద్ధతి రిసెటిల్మెంటు తప్పటికి అవ్యవస్థములగునో కదా! సూర్యనారాయణరావుగారు ఇతరకంటె నమ్మతగ్గాననుచు తీర్మానాన్ని వమార్ల కిచ్చినారు మొదటతీర్మానాన్ని రిరీవ సంతకరపు 7 వ శాసనము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు ధనవ్యయముచేసి రైతుకునీటిబాధను తీరిగించినప్పుడు వేరు తలపెట్టినదట! రానురాను ప్రభుత్వమువారు దమ్మిడి కచ్చిపెట్టుకున్నను ఏమీతో రైతుభూమికి నీరు వచ్చినను అతడు తీర్మానాన్ని ఇచ్చుకొని తీరవలసి వచ్చినదట. తుదకు ఒక భూమిలోనుండి మరియొక భూమిలోకి నిరూరించు తీర్మానాన్ని ఈ రెండవ భూమికి కట్టవలసినదే యని తీర్మానములున్నవట! రైతు కిట్టి యరాతర మేర్పడుట యెవ్వరైనను శాసనము చేయునప్పుడు తలపెట్టి యుందురా? అందులోను ఈ తీర్మానాన్ని రగడ ఎక్కువగా గంజాము విశాఖపట్టణములలో నున్నదట! అందుచేత సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు ఆజిల్లాలవారిట సీవిషయమున ప్రబోధింపజూచినారు. ఇది ఒక్క గంజాము విశాఖపట్టణములకు సంబంధించిన సమస్య కాదని మా యభిప్రాయము. మెట్టచూగాణీలు రెండును బలముగా గల ఎల్లజిల్లాలకును సంబంధించినది. ప్రభుత్వమువారు వ్యయముచేసి రైతుకు లాభము చేసినయెడల వారికి కొంతలాభము చెందవలసి యుండును. లేకున్నచో వారు లాభము సంపాదింప జూచుట న్యాయముకాదు. అందులోను రైతుకు అవసరముగా డిల్లపడ జేయునంతటి అవలంబింపనేతగదు. కావున మన శాసన నిర్మాణసభ్యులు తగిన పరిశ్రమ చేసి తీర్మానాన్ని ప్రభుత్వమువారి కెంతవరకు హక్కు కలదో నిర్ణయింపించి రైతుబంధువును తగ్గింప బాటుపడుచురు గాక యని కోరుచున్నాము.

హైందవభూమి భవిష్యత్తు.

లండను తెలుగుపత్రిక హైందవభూమి భవిష్యత్తును గురించి మొన్న సామ్రాజ్యదినమున కొన్ని వ్యాసములు ప్రకటించినదట! సామ్రాజ్యదినమున హైందవభూమి స్మరించుకొని ఈ భూమి భవిష్యత్తును గూర్చి ప్రసంగించి లండను తెలుగుపత్రిక వ్యాసములను ప్రకటించుటయే భవిష్యత్తున కొత్త మిక్కిలి స్వల్పముగానే యైనను, హైందవభూమివిషయమున శ్రద్ధ యూడు ననుటకు నిదర్శనమైయున్నది. లండనులోని ఇండియా కార్యాలయ సంబంధమున విశేషముచర్చ యవసరమగుననియు దీర్ఘ కాలముగా నింపవలసిన సంగతులు దూభితముల/వననియు ఆపత్రిక యభిప్రాయముట. నిజము, నిజము. ఇండియాను గురించిన ఏ విమర్శ వచ్చినను ఇండియాకార్యాలయము సమస్య పెద్దదిగా పొడగట్టుట తప్పదు. ఇండియా కార్యాలయము నిరంకుశ ప్రతిష్ఠాపన. అచ్చటి

అధికారి ఇండియా కార్యదర్శి ఎవ్వరికిని జవాబుదారీకాదు. హైందవ ప్రభుత్వము మీద మాత్రము చక్కగా సహించేముగల స్థితియందున్నాడు. 5-6 వేల మైళ్లలో కూర్చొని 31½ కోటి ప్రజను పరిపాలించుచుండి గనియున్నాడు. ఆతడు సామాన్యముగా ఏ పూర్వారావరాయణుడగు నాంగ్లదోయెయిండుటచేత ఆతని యనుచరులగు ఆంగ్ల వ్యాపారస్థులు ఆతనిదయవలన సుఖముగా హైందవ ద్రవ్యసహాయమున కాలము గడుపుకొనుట ఆచారమునుట లోక మెరుంగకపోలేదు. కాబట్టి ఆంగ్లేయులలో హైందవభూమికి సంబంధించి ఎవ్వరికిని జవాబుదారీ కాయట్టి నిరంకుశాధికారి ఏర్పడియుండుట అతనికిమాత్రమేకాక లండను వ్యాపారస్థులకును ప్రీతుతమయె యున్నది. నిజముగా హైందవభూమికి ఆంగ్లప్రభుత్వము ఏమాత్రము స్వాతంత్ర్య మియ్యకొనినను ఈ నిరంకుశ కార్య నిర్వాహకుని పదవి యంతించుటయో అంతి రించునంతటి స్థితికి వచ్చుట యోతప్పదు. క్రజాప్రాబల్యముతో మైట్టియో అందుకు మార్గమాధక మైనట్టియో యిండియా ప్రభుత్వమునకు పాచ్చ అధికారము కలిగి తీరవలసి వచ్చును. ఇట్టి మార్పును లండను వ్యాపారస్థులు సులభముగా సాగనిచ్చి తమ గురువగు ఇండియా కార్యదర్శికిని తమకును గల నేటి ప్రాముఖ్యమును పోనాడుకొందురా? అందుచేతనే ఇండియాకు స్వాతంత్ర్యము రావలయునన్న ఇండియా కార్యాలయము పోయియే తీరవలయునని హైందవనాయకు లభిప్రాయపడుచున్నారు. తెచ్చు పత్రిక ఏ మార్గమును సూచించినదియో ఇకముందు సూచించునో వేచి చూడవలసి యున్నాము. తెచ్చు పత్రిక ఇండియా కార్యాలయ సమస్య కుదిర్చి తీరవలయుననుట మాత్రము కొంత ఆశాజనకముగా నున్నది. ఈ పత్రిక యెత్తిన రెండవ విషయము హైందవభూమిలోని స్వదేశ సంస్థానాధీశ్వరుల యాలోచన సంఘము. స్వదేశ సంస్థానాధీశ్వరులు ఈ తరుణమున ఆంగ్లభూమికిని హైందవ భూమికిని ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకును మహాలోకకార మొనర్చినారనుటకు సంజేహము లేదు. అందువలన వారికిని వారి ప్రజకును సంబంధించిన వరుసగా స్వాతంత్ర్యమునకు కాపాడుకొను సాధనము వారి కేర్పరచియుచ్చుట వ్యాపక మేయనటకు సందియము లేదు. అందువలన సంస్థానాధీశ్వరుల యాలోచనసభ యనసభ మని తెచ్చుపత్రిక వాఁముట నిర్ణయమేపోలేదు కాని ఇదివరలో సంస్థానాధీశ్వరుల యాలోచనసభ విషయము నుపక్రమించినవా రెల్లరును హైందవ భూమిలోని క్రజాప్రాతినిధ్య ప్రతిపావనల స్థానమున దీనిని దెచ్చిపెట్టి ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును నిరోధించు నుద్దేశించియున్నందున నేటికిని ఆ యనుచు నము వాయుట కష్టముగానున్నది. రెసిడెంటుల దయకు సంస్థానాధీశ్వరులు నిరంతరము పాత్రులైయుండుటకంటె హైందవ ప్రభుత్వమువారిలో చిక్కిరి సంబంధము కలిగియుండుట ఎల్లరకును డేనుకరమే. కాని సంస్థానాధీశ్వరులు మాత్రము హైందవుల ప్రతినిధులు కాజాలరు. ప్రతినిధులుగా నెన్నబడటాడదు. హైందవభూమియంతయు స్వతంత్ర రాష్ట్రములుగా నేర్పడి, స్వదేశ సంస్థానములును అట్టి వృత్తులుగా నంగీరింపబడి, వానితో సమానముగ జవాబుదారీలను వహించి, స్వాతంత్ర్యములను అందినప్పుడు స్వదేశ సంస్థానముల ప్రభువులు తమ తమ సంస్థానముల ప్రతినిధులుగా సంయుక్తహైందవ రాజ్యాంగసభలో చేరుటయో ప్రత్యేకింపసభ ఏర్పడుచున్నచున్నా చో చేరుటయో

సంభవింపవలసినదియే కాని అంతదనుక వారికి హైందవప్రజాప్రాతినిధ్యమును వాక్రమునుటకు మాత్రము ఎడముండగూడదు. అట్టి యెడము కలిగింపజూచి సంస్థానాధీశ్వరులమేట హైందవప్రజల స్వాతంత్ర్యమును తగ్గింపజూడని చురకలము సంస్థానములకును ఇండియా ప్రభుత్వముకును గల వరస్పరవిషయాలోచనకు సంస్థానాధీశ్వర సభ ఏర్పడినను హైందవు లభ్యంతరము చెప్పరనియే మా నమ్మకము.

కోట్ల ఆఫ్ వార్డును కార్యనివేదిక.

1914-15 వ సంవత్సరమునకు చెందిన కోట్ల ఆఫ్ వార్డును నివేదిక ప్రకటిత మయినది. ఆ సంవత్సరారంభమున కోట్లవారి యాజమాన్యమున 19 జమీందారీ లుండినవి. సంవత్సరమున ఉయ్యూరు పార్వతిపురములు యుక్తవయస్కులైన జమీందారుల యాజమాన్యమునకు విచ్చివేయబడుట చేతను మాకుగుల జమీను క్రొత్తగా కోట్లవారి యాజమాన్యమునకు వచ్చుటచేతను సంవత్సరాంతమునకు వారి యధికారములో నుండిన జమీందారీలు 18 యె కన్పించుచున్నవి. ఆ సంవత్సరమున స్వంతదారుల స్వాధీనము చేయబడిన రెండుజమీందారీలలోను కోట్లవారి యాజమాన్యమునకు వచ్చినవాటి వరుంబడికంటె యాజమాన్యమునుండి వెడలిపోయినవాటి వరుంబడి తక్కువగా కన్పించుచున్నది. ఉయ్యూరు వరుంబడి 1316 వ ఫసలీలో రు 1,69,115 లు. 1324 ఫసలీలో రు 1,30,254 లు. పార్వతిపురము కోట్లవారిచేతికి వచ్చినప్పుడు వరుంబడి రు 25,908 లు, స్వంత దారున కిచ్చివేయబడునప్పటికి వరుంబడి రు 14,790 లు. ఈ తగ్గదలకు కారణము లేకపోలేదు. కోట్ల వారు తమ పరిపాలనకాలమున మొదట జమీందారీకి సంబంధించి రు 19,27,606 లు అప్పును రెండవ జమీందారీకి సంబంధించి రు 2,65,169 లు అప్పును పీర్చివారట! ఇందుకుగాను ఆయా జమీందారీలలో కొన్ని కొన్ని గ్రామము లమ్మివేయుట యు తటస్థించినది. వరుంబడి తగ్గుట వింతయూ. స్వంత దారున కిచ్చి వేయునప్పుడు గూడ ఉయ్యూరుకు రు 4,83,478 లు ఇంకను అప్పు ఉండినదట. భూమిశిస్తు బాకీ రు 46,035 లు. బాకీ లు 12,457, ద్రవ్యము 24,000 గవర్న మెంటు వత్తములు రు 1,13,710 లు జమీందారీకి చెల్లవలసినది యుండినదట. అనగా రెండు లక్షల వరకు అప్పుకు ఎదురు కలువయుండినదట! జమీందారు సుశిక్షితులై మెట్రిక్యులేషనున పేరివారును నై నారు గావున నిలవ అక్కతీర్పుట కెంతో కాలము పట్టినది కోట్ల ఆఫ్ వార్డును వారు ప్రాసిన ఆశీర్వాదము నిజ మగుచు గాక! పార్వతిపురము నకు వరుంబడి తగ్గినను అప్పు మాత్రము నిలచి యుండలేదు. కొన్ని వేలు ద్రవ్యము నిలవయుండినది. అప్పులు తీర్చవలసి వచ్చుటచేత ఈ రీతిగా ఆదాయము తగ్గుటకాక అభివృద్ధిచూర్ణములరయుటకును వీలులేక పోవుచున్నదని కోట్ల ఆఫ్ వార్డును అధికారులు సూచించు చున్నారు. మాకుగుల జమీందారిలో 10-12 ఏడ్లుగా పట్టాలు ముచ్చలికాలే లేనందున ఏ రైతు ఎంత ఇయ్యవలసినది ఎరుగడట. సీటివనతులు పాలునీనవట! గ్రామ నత్తముల యాక్రమణమునకు మేరలేదట! కలెక్టరుగారు మిక్కిలి శ్రమపడి పనిచేయుచున్నారు! ఇట్టివర్గన లియ్యవలసిన పరిస్థితి యున్నను మొత్తముమీద కోట్ల ఆఫ్ వార్డునువారు సీటివనతుల మీదను రోడ్డులు మున్నగు సౌకర్యములమీదను

కర్వులలో నూటికి 20.9 వాతున వ్యయపరచి నారట. అందుకు ప్రభుత్వమువారు వీరిని నభినందించుచున్నారు. అన్ని జమీందారీల ఆదాయము 21.58 లక్షలను వ్యయము 14.93 లక్షలను అయినది. నిలవ కొంత దీట్లముగానే యగుచున్నదనుట స్పష్టము. ఈవిలువలో కొంతభాగమైనను జమీందారునకును రైతులకును నుపయోగముగ విధములవ్యయపెట్టవలసినదని ప్రభుత్వమువారు తరువుచేయుచు పశుబికిత్యాలుముగోవైద్యాలయములో ఏల పెట్టరాదనుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన మూలసూత్రము బాగుగ నేయున్నది. కాని పెట్టవలెనని ఏదోయొకటి పెట్టక కోట్ల వారు తగిన రీతిని విద్యార్థ్యములకు ముఖ్యముగా నభివృద్ధిచేయు ప్రతిపావనలను నెలగొల్పుచున గాక యని కోరుచున్నాము. వ్యవసాయకాభివృద్ధి కేయియు పని జరుగకుండుటయు ఇంకను వ్యవసాయక పండితుని నియమించు నాలోచనలు జరుగుచుండుటయు మాంద్య మని వర్ణింపక తప్పదు న్యాయంగ్లను విచారణ కేర్పడిన సలహా సంఘమువారును ఈ తగు తమ్ముల విషయమున నెక్కువ శ్రద్ధసీకొని నట్లు కానరాదు. సంవత్సరమున కంతటికిని ఒక్కవ ర్షాయమీ సంఘము సమావేశమైనట్లు తెలియుచున్నది. సమావేశమై ఏమి చేసినదియు నెవ్వరు నెరుంగరు. ఇకముందైనను వీరు చేతను సోదరుల మేలు కీడుల నాచించి వారి యభివృద్ధిని వారి జమీందారీల అభివృద్ధిని కావలసిన మార్గములను వెదకి తోడగుదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

ఎంతభూమికోక రాజ్యాంగసభ?

నేటి తంత్రీకార్త యొకటి గమనింపదగి యున్నది. అయిదాండు నాయకులు యధాసంతురము ఆలోచన మండలమునకు రాజ్యాంగసభ ఏర్పడదన్నట్లు ఆంగీకరించిన యెడల అయిదాండు ప్రభుత్వమునకు నేటిదినము అన్ని కక్షలవారిని చేర్చి యొకసంఘ మేర్పరచవచ్చునని ఆంగ్ల ప్రభుత్వాధికారుల అభిప్రాయము. ఆలోచన కైకాల్యము 8315 చతురపుమైళ్లు. జనసంఖ్య 15, 78, 572. అనగా ఆలోచన కైకాల్యము కర్నూలు జిల్లాకంటె కొంచెము పెద్దదనియు జనసంఖ్యలో కృష్ణాదేవుల కొండెము చిన్నదనియు వచ్చును. ఇట్టియెడల నకు పత్యేకరాజ్యాంగసభ ఇత్యులయ యి రాజనీతిజ్ఞులలోమించుచుండగా నింతకు పరత్యేకమైకి ఆంధ్రము, దలమలేల ప్రత్యేకరాష్ట్రము కర్నూలుగో మాత్రమిదలమలేల మరన్నాములకైకల సమాధానము చెప్పకొనుట గాక.

కార్యదర్శుల నిరంకుశత్వము

కార్యనిర్వాహక ప్రభువుల కానుకైన లెక్క నేమని కార్యదర్శులు యె భూమిలోనే యున్నారనుకొనుటయి. విద్రాంతు రాజప్రతినిధి యిచ్చి పాత్ర్యము మన కార్యదర్శులకు గౌరవము తెచ్చునగా నున్నది. వింతింప ప్రభువు అయిదాండులకు రాజప్రతినిధి పాపమాతని కయిదాండులో జరుగు పంతులైనను ఆతనికిని కార్యదర్శులు తెలియిచ్చు నారు గారట! ఇదేమికర్క నేటి పత్రికలలోనా సంగతులు చక్షుకొనకలెనని మొరపెట్టగా పెట్టగా ఆనికి దిగుర్రమానుప మొదలిడరట! ఇక తక్కిన యాదరణల పట్లించుటే జనిలేదు.

ఒక వింత వ్యాజ్యము:- హిందూదేశపు విద్యార్థిని పెండిచేసికొనెడి ఆంగ్లేయ కాలికల కెప్పటికిని కష్టములే. హిందూప్రెస్టుకోర్టులో ఒక ఆసాధారణమైనకథ వివరించుచు. 1910-వ సంవ 17 సంవ. వయసుగల ఆబ్దుల్ హక్కును వ్యాజ్య కార్యవిద్యార్థిగా ఇంగ్లండునకు పంపిరి; 16 ఏడ్ల వయసు గల దాలో తీ జేక్ ఎలి జె తెల్లను ఇల్లపర్చు చర్చిలో పెండిచేసికొనెడు; ఆవె నుగ్గుల బిడ్డలను కనెడు. చూచుకొని యె నేకభార్యలకు పెండిచేసికొనెదవన్నుగనక, ఇటీవల ఆతడు కవుంటి కప్పుము పాతకాల యుపాధ్యాయుని జెస్సీ చాకును హిందూప్రెస్టు రిజిస్ట్రీ ఆఫీసులో పెండిచేసి కొనెను. పెండికి భూవ్యయ తాను మహమ్మదీయ మతమును స్వీకరించి యుండుటచే, తన పెండి సభ్యులకు యె మిష్ చాక్ చెప్పియున్నది. అబ్దుల్ హక్కునవై బహు భార్యభర్తృత్వ త్యవోప హాలోపంబడిరి; విచారణ జరగుచున్నది. — మదరాసు తెచ్చు పత్రిక.

ఐరోపా మహా సం గ్రామము

సామ్రాజ్యదిన మహోత్సవము : లోకమునందంతటను జరుగుట

కామస్వనభ : సంధివిషయమై ప్రశ్నించుట.

వర్తమానము : గవర్నరు నిర్మాణమోటుముగ సామ్రాజ్యమిచ్చుట.

వర్తమానము : పర్యవసానము తెలుపుట సిద్ధముగనుండుట.

ఇటలీవారియొద్ద ప్రకటన : వర్ధంతిని జరుపుట.

ఇంగ్లాండు

సామ్రాజ్య దినము

కింగ్డు సంజేతము.

లండను మే 25:- ఆంగ్లభూమియందు దంతటను సామ్రాజ్య దిన మహోత్సవాలు జరిగినది. దొరతనమువారేగాక ప్రజామూల జరుపుట కొత్తవిశేషము. ఈ సందర్భమున కిప్పింగుకిని ఇట్లు సంజేతము పంపుచున్నాడు:- రానేకార్యమును సాధించుటకు యుద్ధము చేయుచున్నది ఆంగ్లజాతికి తెలియును. యుద్ధక్షేత్రములను ఇంకనెరుకులు ఆంగ్లప్రజలు భరించి విజయప్రాప్తికై పోరుటకు బద్ధకంకణులై యున్నాడు. మన మింతవరకు అనుభవించిన కష్టముఖములను స్మరించుకొని యుద్ధములో జయించుటకై మరల పరిశ్రమ చేయుటకు సంసిద్ధులగుచున్నాము. లోక రక్షణార్థమై ఎంత త్యాగముచేయవలసి వచ్చినను అంత త్యాగమును చేయుటకు సిద్ధులగుచున్నాము.

సేవలసంజేతము.

ప్రాన్సు తెలియము రంగమునందు పోరాడుచున్న ఆంగ్ల సైన్యముల కత్తుమున తిన్నేనాని జనరలు సర్ డగ్లసు హౌసు గారిని రిట్యూరాజుగారికి సంజేతము పంపుచున్నాడు:- ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములోని వివిధదేశములనందీ వచ్చి ప్రాన్సురంగమున పోరాడుచున్న సేవల కత్తుమున సేవల తయారయియు, సాతంత్వ్య భర్మచిహ్నములగు ఆంగ్ల సామ్రాజ్య పతాకము కట్టు భక్తి విశ్వాసములను కనుపరచుచున్నాము.

రాజుగారి ప్రతి సంజేతము

హౌసుగారి సంజేతమున కిట్లు రాజుగారు ప్రతి సంజేతమును పంపిరి:- మీ నాయకత్వముక్రింద ప్రవేయచున్న సేవలు పంపిన సంజేతమున కెంతయు సంబోధించినాను. వారు చేయుచున్న యుద్ధము మంచిచెడ్డలను గురించి నేనత్యంత శ్రద్ధతో తెలిసికొనుచున్నది వారికి తెలియ జేయుదు. వారి కృతార్థములు నెరవేరుచుండునట్లుగనున విశ్వాసము నాకు కలుగుచున్నది. వానగిహములనలంకరించుచు కౌంతియు గాక! అధిపత్యముల నై నటులను, ఆంగ్ల సైన్యములదృఢసంబంధబద్ధులై కణగంగాన పోరాడుచున్నాడు. దీనిఫలితమును ముందుకూడ వారి మైత్రీ యన్యోన్యముకల్గి దృఢపాకాబద్ధులగుదురుగాక!

నైనిక సేవా శాసనము

ప్రభువుల సవరణ యంగీకృతముగుట.

లండను మే 24:- నైనిక సేవలెట్లుండు ప్రభువులసభ వారొకసవరణ నుపహించిరి. ప్రస్తుతపు వ్యవస్థలో ఆంగ్ల సైన్యమునది బేరవాదిక సవరణ గర్హించునని సర్ బార్ని కేపుగాడు తెలియజేసిన తరువాత సవరణ యంగీకృతమైనది. సేవలో చేరకుండ తప్పించుకొనుటకు వనలలో చేరినవారి కీసవరణ గర్హించుచున్నది.

సంధి విషయము

హార్ల మెంటు సభ్యులు ప్రశ్నించుట

లండను మే 24:- కామస్వనభలోపన్నునీ, రామే మెన్లోనాల్లుగార్లు ముచ్చటించి, సర్ ఎడ్వర్డు గ్రే హౌసును బెత్తుకు హార్లెగార్లును పత్రికా విలేఖనులు దర్శించి ప్రకటించిన సంగతులను గమనించ వలసినదని కోరి గ్రేగారు చెప్పిన విషయముల కంటే విరుద్ధముగ సంధి ప్రయత్నములకు భంగకరముగ నుండునట్లు జర్మను ఛాన్సలరే సంగతులను చెప్పి యుండలేదని తెలియజేసిరి. బహిరంగముగాని పరస్పర సంబంధములు మిక్కిలిమందలి వారిజన్మచి. ఇందువలన యుద్ధము దీర్ఘముగనున్నదని వారు నూచించిరి.

గ్రేగారి ప్రత్యుత్తరము.

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారిట్లు సమాధానము చెప్పిరి:- మనములో మరలకు జన్మనుప్రజలును, దొరతనమువారును

ఒప్పుకొని సంధిచేసికొను నితికి వచ్చివారని వారి యుపకార్య సమలనుబట్టి నిర్ణయించవలసి వచ్చినట్లుయితే మాటలకేమి కొరక, నేను బోలే దుపన్యాసముల నిచ్చెదను. కాని జర్మనులు సంధిచేసికొను నితికిరాలేదు. మిత్రమందలివారు ఒకరితో నొకరు సంప్రదించుకొనినగాని సంధివిషయమై చెప్పబలరు. నన్ను పత్రికా విలేఖనుడు దర్శించి మాట్లాడినప్పుడు నేను క్రొత్తసంగతుల సేమియు చెప్పియుండలేదు. హౌసువారు బెత్తుకుగారు చెప్పినసంగతులలోను క్రొత్తవిషయము లేవియు లేవు. బోనియాలో సంధిగర్హితి యేర్పడినప్పుడు మనముచెప్పిన సంగతులను కప్పిపుచ్చి వారు అబద్ధములాడినారు. దొరతనము వారు ప్రజలకు అబద్ధములను నూరి పోయుచున్నంత వరకు జర్మను ప్రజలతో వాదించుటవలన ప్రయోజనములేదు వారికి నిజము తెలియనప్పుడు ఏమి చెప్పి తే ఏమి ప్రియోజనము. యుద్ధము తెగుతెంపు లేకుండ జరుగుచున్నందునకు జర్మనుదొరతనము వారేగాని ఇతరులెవరుకా కారణము గారు. యుద్ధములో గెలిచినేమి నాము. ముందువారము నాటికి గెలిచినేమియును. మిత్రమందలివారి పనికట్టితిమనివారు ప్రజలకు నూయుచున్నప్పుడు యుద్ధమునకు తెగుతెంపు ఎట్లుండును. మిత్రమందలివారు ఓడిపోలేదు. ముందు ఓడిపోను ఓడిపోరు. వారు యుద్ధములో జయించెదరు. ఈభావమును జర్మనుప్రభుత్వమువారు గ్రహించినగాని సంధి ప్రయత్నములు పూర్తిరంభముకావు. వర్తమాన యుద్ధములో పరానువారు లేరు సావములను రక్షించు కొనటకు మాపుచున్న ప్రయత్నములన్నియు ధుముధుముల కష్టకాకుండ పూర్తిమైన కనుమిక్రిలనుకూడ రక్షించుచున్నది. మిక్కిలిమందలి పరస్పరసంబంధమును నిలువ బెట్టి కాళ్ళకమ్మక లోకకాంతిని కలిగించుటకై యావచ్చుకొని ధారవోసి యుద్ధముచేయుటకన్న నేడు కర్తవ్యములేదు.

విమానదళ సంఘము

లండను మే 24:- ప్రభువుల సభలో కర్ణసుప్రభు విట్లు తెలియజేసెను:- విమానదళ సంఘములో నేను, అడ్మిరలు, టూడరు వాసుకు, లీ గార్లును, జనరలు సర్ డి. హౌండ్ ర్నసు, బ్రాన్స్కెగార్లును నిద్రాము ప్రభువు, మేజరు బునెట్ గారును సభ్యులుగ నుండురు.

సేవలకు జనము

యుద్ధమునకు పనికివచ్చువారు.

లండను మే 24:- గవర్నరు మెంటు డిపార్టుమెంటులో పనిచేయువారు ఒకఅక్షోహానికి సరిపోయినవారున్నారట. పొట్టుడిపార్టుమెంటులో 31 వేల మంది కలరు.

జర్మనీలోని ఆంగ్లఖియిదీలు

లండను మే 24:- బంగీలు కట్టి తిండిని పంపించియుండకపోయినయెడల జర్మనీలోని ఆంగ్లఖియిదీలలో చాలమంది తిండిలేక మాడిపోయియుండునని తెలుసు గారు కామస్వనభలో చెప్పిరి. జర్మనీవారికి తగిన ప్రతీకారముచేయు నూచనను ఏ రంగీకరించలేదు. ముందు స్థితిగతు లెట్లుండునోయని రాబట్టు సీసీలుప్రభువుగా రునిరి.

జె క్యు య ను

లండను మే 25:- జెక్యూనుకు సంస్థానము 22-వ తేదీని స్వకంత్యత నొందినటుల ప్రకటించినది.

క్రీటులోని శత్రువుల ప్రతినిధులు.

లండను మే 24:- క్రీటులోని శత్రువుల ప్రతినిధులను ముగ్ధీతముగ గ్రీనుకుటిసికొని వచ్చి వదిలిపెట్టెదమని ఆంగ్లము నొకాదభాధికారులు తెలిపిరి.

వర్తమానము

వర్తమానము కమ్మివను.

బింబోరను ప్రభువు సామ్రాజ్యము.

లండను మే 22:- బింబోరను ప్రభువు రాజ్యపరిధికి శర్ మెత్తూనాథుడు గారు కార్యదర్శి. బింబోరను ప్రభువు వర్తమానము కమ్మివను యెదుటబచ్చిన సామ్రాజ్యములో నిట్లు చెప్పిరి:- బింబోరను రాజ్యపరిధికి కబాధ్యకను లేకుండజేసిరి. దేశములోనేమిజరుగుచున్నది నాకు తెలియవరకుట మానిజేసిరి. ఏమైన తెలిసికొనుటకు కత్తికలు చదువుకొనలేను. ఈ విషయమై కార్యదర్శికి ఎన్నో సార్లు మొత్తుకోగ కొద్దిగ తెలియజేయ వారంభించెను. తరువాత ప్రతిదినము రిపోర్టులను పంపవారంభించిరి. బింబోరను దక్షిణ భాగమునకును, పడమటి భాగమునకును వెళ్లి చూడగ ప్రతి బోటు సాను ఫిను కత్తు మాగురించి చక్కగచెప్పిరి. దేశములోనేమి జరుగుచున్నదో చూచివారు కారనియు సాను ఫిను కత్తు మావారిని గురించి భాగ్యత్ర వెట్టుటకు తగిన కట్టుదిట్టము చేయ లేదనియు బింబోరను దొరతనమును అందురేమో యని నేను అనుకొందును. కార్యనిర్వాహకాధికారులు చెప్పినట్లు గాక ప్రత్యేకముగ నేను నాయభిప్రాయములను తరుచు తెలియ జేయుచుండెదవాడను. బింబోరనులో మరొక డివిజను నేను తయారజేయమని యుద్ధకార్యాయము వారిలో ఎన్నియో సార్లు చెప్పితిని. అంతవరకు తయారైనవారి కణగంగానకు సంపుటకు ఆలస్యముగనునని వారిని కారంగీకరించలేదు. సాను ఫిను కత్తు మావారిని ప్రజాసమునలైన పంపకలెను లేదా బంధించవలెనని నేను నూచించితిని కాని కార్యముగారిండు కొప్పుకొనక వద్దని చెప్పిరి. నేను సాను ఫిను కత్తు మావారిని, పట్టుకొనవలసినదని గట్టికోరి, వివోహము జరిగినప్పుడు బిర్రెలు గారి కిట్లు వ్రాసి తిని. "జరుగవలసిన దేమిటో జరిగినది. నాయకులను పట్టుకొనమని నిన్ను రాల్చే" కొంటిని. అట్లు చేసియుండియెడల ఇంత వరకు వచ్చియుండదు."

మంత్రీవర్గములోని తదితర సభ్యులతోకూడ సంగతి సందర్భములను చెప్పితిని.

రమ్యా

రమ్యా రాజులుంటుంటున్నారు.

పీటరుగ్రాడు మే 24:- రమ్యారాజువారును వారి సతీమణియు బడిస్సా రేవుకు చేరిరి. ఇక్కడి ప్రజలువారికి ఉత్సాహముతో స్వాగత మర్పించిరి. రాజుగారు సేవలను పరీక్షించిరి

రమ్యాలో సామ్రాజ్యదినము.

హస్కా మే 24:- ఆంగ్లేయులలో రమ్యారాజుకూడ సామ్రాజ్యదినము సందర్భమున ఉత్సరములుచేసిరి. పీటరుగ్రాడులోని ఆంగ్ల రాజువారి యగు సర్ బార్ని బుకానను గారును వారిభార్యయు, బింబోరను ప్రభువును మాట్లాడి పీటరుగ్రాడుకు ప్రత్యేకము పీటరుగ్రాడునుండిచ్చిరి. ప్రతిజాతికిరసమానస్వాతంత్ర్యము మామ్రులందడలెనని వీరు నొక్కి కక్కుజొనిరి. స్వల్పరాజ్యములను నానాతిథులు పశుచున్నవారిని రక్షించవలెను. ఇట్టి భావముతో ఆంగ్లేయులు యుద్ధమునకుదిగిరి, గనుక అధిరాజ్యములు తరునుసంతోషముతో సహాయముచేయుచున్నది.

మెసపొటేమియా

మెసపొటేమియా యుద్ధము.

ఇస్టింగ్ టును చెప్పినసంగతులు.

లండను మే 22:- బాగ్దాదును మట్టడించు విషయమై జనరలు హౌండ్ ర్నసుగారు జనరలు నిగ్గునుగారితో చెప్పిన సంగతులు కొద్దికోజులలో ప్రకటించబడునని ఇస్టింగ్ టును ప్రభువు ప్రభువులసభలో చెప్పిరి. మెసపొటేమియా యుద్ధము గురించి రిపోర్టును తయారచేయుటకు ముందు ఇండియా ప్రభుత్వముతోను, అడిపార్టుమెంటుతోను, యెత్తర ప్రభుత్వములు జరుపవలసి యున్నవి. రిపోర్టు త్వరలో తయారగుటకు కట్టుదిట్టములుజరిగినవి. కాని ఏకోజాన ప్రకటించబడునని రిపోర్టుగ చెప్పబటకు విలులేదు. రాజప్రతి ధికిని, ఛంబరులేనకు జరిగిన తంతివార్తలు కూడ రిపోర్టులో నుండునా లేదా యను విషయమును గురించి వారినొకరు ప్రశ్నించగా ఆసంగతికూడ కావలయునని చెప్పండి తెంపుచునని ఇస్టింగ్ టును గారు చెప్పిరి.

అమెరికా

అమెరికా ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక.

న్యూయార్కు మే 24:- 80 రాష్ట్రముల రిపబ్లికను కమ్మిటివారు రూజువెల్టుగారు ప్రెసిడెంటు పదవికి ప్రయత్నము చేసినయెడల రాము పనిచేసెదమని తెలిపిన వాకి రూజువెల్టు గారు రంగీకరించిరి.

ప్రశ్నలు

జామాబాహి పోరాటము.

అంధ్ర మే 25:— విమోచిలో యుద్ధ మింక భయం కరముగానే యున్నది. దిల్లీకి పుచ్చుకొని వెళ్ళిన బాహి పోరాటము చూచుచున్నాడు. ఇక్కడ వదిలిన భయపరులను వారు భయంకరముగా ఫిరంగి ముఠాను తేసిరి.

వెర్దునుయ్యదము

ప్రశ్నను మే 24:— వెర్దును యుద్ధము విన్న రాత్రి జోరుగ జరిగినది. నేటినుద్ధామము పరామహిట్టు ప్రకటించి:— మార్గమును తూర్పున జక్కము ప్రోదికొనవచ్చుటకు ప్రయత్నించిరి. అందుకు అనుగుణము జోరుగ యుద్ధము జరిగినది. శత్రువులు బోలెడుమంది బలియిచ్చి క్యూమియరు గాగ్రుములో ప్రవేశించిరి. ఒక కందమును కూడ పట్టుకొనిరి. మే 21 న తేదినండి శత్రువులెక్కడ మానుడివిజయ సేసను పయోగించినట్లు కనిపించుచున్నది. హద్దీమాంటు దాడుంటు ప్రాంతమున జోరుగ ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది. పదాతి సేన కూడ ముట్టడించి నది. జర్మనులు సయినకుల నుద్ధమును తెచ్చివేయక, కోట తూర్పుభాగమున కొంత ప్రవేశములో ప్రవేశించిరి. పడమటనున్న ప్రదేశములమీదను, కోటమీదను పదులకు వారు చేసిన ప్రయత్నముల కొనసాగలేదు. వీరును ఫిరంగులను పెట్టి బాడుచున్నారు. మంపెరులో శత్రువులు విష వాయువులను ప్రయోగించి ముందుకు రావలెనని చూపించిరి. ఊహ అన్నివర్షము మరిపించి వెనుకకు గొట్టితిమి.

మాన్యులకు పత్రికయొక్క ప్రాధికారము విశేషము ఇట్లు ప్రాయముచున్నాడు:— ఎక్కడెచుచేసినను, మార్గము స్థానములు వదలేదు. మార్గము ఒకపీఠభూమి, ఉన్నతస్థలములు ఒకదానికి ఒక నానికి సుదూరము వీరు వాడుక నున్నది. వీరు మిది జర్మనుల దివరకు వదిలి. ఒక వ్యయ జర్మనులు నిరు ఆక్రమించుకొనిరి. వారికి ఎదురుగ నున్న పడమటి ఉత్తరము, తూర్పుభాగములను శత్రువులు నాశనము చేయవలయున్న చేయవచ్చును. కొండచురులను కూడ ఆక్రమించుకొనవచ్చును. కాని, వారు వెనుకప్రక్కను ఫిరంగులను పెట్టి బాడుచు సాధ్యముకాదు. పరామహిట్టుల బలియిచ్చుకొని రహస్యము.

అంధ్ర మే 25:— గ్యాంగునుండి క్రిందివార్త వచ్చినది:— మ్యూజునది ప్రాంతపును మంగళవారమునాడు జర్మనులు రెండు మహాసేనలను తెచ్చిరట తూర్పునుండి “దేవమ్యూను” స్థానముననున్న ప్రాంతములను మరలించుటకై వారంతసేనను తెచ్చిరి. పట్టుదలతో పదాతి సేన ముందుకు వచ్చి యుదిరించింది. దిల్లీకొని వారు పరామహిట్టు అగ్నివర్షమును దాటికావలసివచ్చింది. వారు విష వాయువులూ తమలకు గోళముల ప్రయోగించి సాయంకాలము పరామహిట్టుకందకములూ కొంతభాగమును రాగలిగిరి. కాని, అరగంటలో వారి పరామహిట్టు తిరిగివేసిరి. మ్యూజునది, “దేవమ్యూను”లను దుర్భేదముగా ప్రవేశించి శత్రువులెదిరించి పాడుపడిన క్యూమియరు గాగ్రుము ప్రవేశించి సన్నిహిత బాంబులతోను దెబ్బలాడి పట్టుకొనిరి. పరామహిట్టు దాడుంటు కోటలో తిరిగి ప్రవేశించిన తరువాత వారు ఎవరైనా తమకు యుద్ధము చేయుచు జర్మనులను తిరిగివేసిరి. జర్మనులు పట్టుకొని ప్రతిఘటించిరి. మూడువైపుల నొకసారి తిరిగి జర్మనులు కోటమీద వడిరి. అగ్నివర్షమునకు విధి విరాడును లేను. ఒక తూర్పున కిప్పు వారు చేసిన ప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. ఇక్కడ వారు ముందుకు ఒక కందకములూ భాగమును పట్టుకొనిరి. మ్యూజునది ఎవరైనా శత్రువులు బోలెడు మందను బలియిచ్చి యుద్ధము చేసినను, వీరైన ముఖ్య రక్షణములకు దూరమగుచో యున్నాడు. తూర్పు వైపున వారు ముఖ్య స్థానములను ఫిబ్రరి 26 వ తేదీన వేరినను, వారు వెనుకకు పోవలసి వచ్చెను.

హిందెనుబర్గు నిశ్చయము.

అంధ్ర మే 24:— సెంట్రీలు మ్యూను కీ క్రిందివార్త వచ్చినది:— సంధివిషయమై వధంతుల బయలుదేరి జర్మను సైనికుల యుద్ధమును తగ్గుచున్నందున, ద్వీవానదిని దాటిన గాని సంధిజరుగదని హిందెనుబర్గు ఉత్తరపుచేసెను.

మూజునదివద్దయుద్ధము

ప్రశ్నను మే 25:— మ్యూజునది ఎవరు సార్వభౌమ మార్పుచూపవద్ద మనఫిరంగి సుంపించివేసినది. క్యూమి యర

ను గ్రామమునుండి ఎటులైన వెనుకనుండి వచ్చి మమ్ముల నోడింపకాదు శత్రువులమును లన్నియు విఫలములైనవి. రెండవతూట నొక చిన్న దెబ్బలాడు జరిగి అందు ఆగాగ్రుమును దక్షిణసార్వభౌమకందలి కందకముల మరల సంపాదించుకొన గలిగితిమి. మ్యూజునది కుడి సార్వభౌమ న యుద్ధము మహాభయంకరముగా నున్నది. రెండు బల్లెలను పట్టుకొని ముందుకు ప్రవేశించిరి. ఒకటి వెనుక ముందుకటి, దాని వెనుక మరియొకటి, కుడివైపున నెన్నియో పట్టుకొని యుద్ధముచేయుచు వచ్చినవి. అచ్చటి శత్రువులకోటను మరల వారు తిరిగిసాగిరి. రెండువెట్టునవనమిదమున మన సైన్యముల నోడింప బ్రయత్నించిన శత్రువులమును లన్నియు విఫలములైనవి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి సంగ్రామదినము.

ప్రశ్నను మే 25:— ఇటలీవారు ఐరోపాను హా సం గాగ్రుమున ప్రవేశించి యుద్ధమునకు ఒక సంవత్సరము నిండినది. వారి కోల్పోనవయమును విక్రయ ఎమాన్యుయల్ రాజు గారు సైనికులతో “గత సంవత్సరమున ఆ నేకవోట్ల మీద ఇటలీ దేశపు పేరు ప్రతిష్ఠల నిలుపుచు యుద్ధముచేయుచువచ్చితి. కాని, ఇంక మీరు అధిక ప్రయత్నముతో పోరాడవలసివచ్చును. మీ దేశము మీదకుగిన శత్రుత్వాహమును నొసగి మీ విజయమునకు శాంతముతో వెనుకమును చుండును.”

స్టీమరుల ముంచుట

అంధ్ర మే 25:— ఇటలీయను “లెవాంజీ” గ్రీకు “ఇస్ట్రాను” ఇటలీయను “బరియల్” స్టీమరులు ముంకబడినవి. “లెవాంజీ” అను ఇటలీయను స్టీమరును చాలా నష్టములు గలిగెను.

ఇటలీలోని యుద్ధము

ప్రశ్నను మే 25:— ఒక వారము లోటల నుండియు ఇటలీలోని పోరాడములకు నున్నది. శత్రువులను బిశేషనష్టము ప్రాప్తించుచున్నది. అయినను పోరాటము భయంకరముగా నున్నది. శత్రుఫిరంగి నోర్వనోడి ఒకలై నమాత్రము శత్రువులకు రణస్థానమన్నింపవలసి వచ్చినది. అయినను వెనుకనుండు కొండల నాక్రమించి అలైను సయినకులు మరల శత్రువులను భాషాభి నెదిరిపుచున్నారు.

బల్గేరియా సేనలు.

అంధ్ర మే 24:— మాన్యులకు పత్రిక కోమ విశేషము ఇట్లు ప్రాయముచున్నాడు:— బల్గేరియా సైనికులు ఇటలీరంగముననున్న మాన్యులకు వద్ద పోరాడుచున్నారు. మాన్యులకును తిరిగి పట్టుకొనబడతే సంది జరుగునని ఆస్ట్రీయా రాజ్యము చెప్పినట్లు బల్గేరియా ఖయదీలు తెలియజేసిరి.

ఇటలీ ముంత్రులు.

ఇంగ్లండుకు రాసుండుట. ప్రశ్నను మే 25:— కొద్దికోటలలోనే సర్ సాలంబాగ్, బాంబుసాన్ని నోగార్లు ఇంగ్లండుకు రావలెనున్నారని ఆ సిక్కిస్తు గావీటీలకు ఇటలీదర్శించినవిచ్చి. కావున వీరు ఇంగ్లండుకు వదలుచేయవచ్చు.

ఇటలీయను ప్రకటనము.

ప్రశ్నను, మే 25:— లెవోనియాలోనుండి ఎడిజీవద్ద నిన్నటిదినమున శత్రువులదాటి మహాతీవ్రముగా నుండెను. విజనానండి మార్గమునకు ముంకించిన శత్రుఫిరంగిని నగ్గము మధ్యనాటివేసితిమి. సాయంకాలము కల్లలరసప్రక్కనుండి ది నెట్టోవద్ద శత్రుధాటి ప్రతిఘటించబడినది, లెవోనియా ఆస్ట్రీకో రంగములమధ్య సాధారణముగా యుద్ధము జరిగెను. పోడినాలోని అల్బుర్గ ఫేజీనోరంగము ఇటలీయనులవిడిచి పెట్టవలసినవైచు. కాని సక్రమముగానే వారు వెనుకకు మరల గలిగిరి. వారిదా సాకు తూర్పున శత్రుధాటి కరిక సాధ్యముగా నుండెను. నుగ ఇలా యలానండి మరలిన రంగములకు శత్రు స్యాధీనములయ్యెను దాని నాక్రమించుకొనుటకు గంభీర ప్రయత్నములు గా వింప బడుచున్నవి.

రెయిల్వే ఆదాయము:— ఇండియా దొరతనమువారి యొక్కయు, దొరతనమువారు గారంతినీవట్టియు రెయిల్వే కంపెనీల ఆదాయము ఈ సంవత్సరము ఏడవ మొట్టితేదీ నుండి మే 18వ తేదీనకి వచ్చిన ఆదాయము నిరుదీనవత్సరము ఆ కాలములోనే వచ్చిన ఆదాయముకన్న రూ. 46,84,707 అధికముగా నున్నది.

జర్మనీ

జర్మనుల యుద్ధపుఖమ్ములు

కోల్త్రేయునము.

అంధ్ర మే 24:— ముద్దపుఖమ్ముల గాను 50 కోట్ల పానులను మంజూరు చేయమని జర్మను దొరతనమువారు పార్లమెంటును కోరుడెను.

జర్మనీలోని ఆహారవద్దము

అంధ్ర మే 24:— మార్గము పోస్తుకత్తిక వెరనవిలే ఖట డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— జర్మను బాతీయ లిబరలు పత్తులవారి కార్యనిర్వాహక సంఘము రీచిస్ట్రా (పార్లమెంటు) లో గత ఆదివారము సమావేశమై పార్లమెంటు కమిషనరు ఆహారవద్దముల విషయమై తగినంత శ్రద్ధ తీసికొనవలసివదని తీర్మానించిరి. జర్మనులు తిండి తేక గోల పెట్టుచున్నారని గనుక ఇట్లు చేయవలసి కోరిరి. ప్రజలు తిండిలేక మాడి గోల పెట్టుచున్నారను సంకతి సైనికులకు తెలిసియెడల వారు నిరుద్ధాహము చెందవచ్చును. కావున తిండి విషయమై అత్యంత శ్రద్ధవహించవలసినదని వార తీర్మానించిరి. ఒక దెచ్చికత్తికనా నున్న సంకతులను బట్టి ఈ విషయములు తెలియచున్నవి:— గలుమేలైచు యుద్ధమును జోరుగ సాగించుననియు సై సభవారు తీర్మానించిరి. జర్మనీలో ఆహారవద్దార్థ రేణ్తేను నియమించిరి. ఇందులకు వివిధ రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యమునకు వైరుధ్యమే ప్రభువల జర్మనుదేశపు దక్షిణభాగమున ముఖ్యముగ ప్రజలు తిండిలేక గోల పెట్టుచున్నారు. వీరు పట్టణముల తిరుడనమృతిని తెలుపుచున్నారు. పట్టణముల పరిపాలకులీ విషయమును సమావేశము యోచించెదనని స్పెట్ గార్లు పురాధిపతి చెప్పిరి.

జర్మను సబుమేలైను

గనికి కొట్టుకొనుట.

అంధ్ర మే 24:— యూ. 22 వ సబుమేలైను జిల్లము సమావేశము గనికి కొట్టుకొని భయపడెను. అట్లెందుకు దానిని ప్రోసికొని వచ్చిరి.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారి యుద్ధ తంతివార్తలు.

జనరలు హేగుగారి ద్వారా జనరలు బోఫే గారు పంపిన తంతివార్తకు రాజప్రతినిధిగారు జనరలు హేగుగారిటుల తంతి వంతువున్నారు. “సామ్రాజ్య విషయమును బోఫే గారు పంపిన యుద్ధాహారమును సందేశమును భారతములందరకు మిగుల సంతోషించి, తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుచు జేయుచున్నారనియు, వైద్యము రణరంగమున గవ్య సాధారణముగా శత్రువుల ప్రతిఘటించి జగద్విఖ్యాతివొందిన ఫ్రేండ్ల సైనికులతో గలసి మా భారతీయులు యుద్ధము చేయుటకు మేమంతయు గర్వింపుచున్నామనియు భారతీయులు తెలుపుచున్నారని భారతీయు సైనికులకురపుర మీకు టోఫే గారికి తెలియవలసిన గోరుచున్నాను.

హేగ్ గారు రాజప్రతినిధికి:— “ఫ్రాన్సునందలి భారతీయ సయినకులు మాభారత సోదరులు సాకరాధిపాత్యమునకు వందన శతములన్నియు మామహిమాయతో నేకీభవించుచున్నారు. మన సామ్రాజ్యము నందలి ప్రతిదేశకపు సయినకులు అన్ని దమ్ముల బోలికల నీ మెలసి శత్రువులతో యుద్ధముచేయుచున్నాడు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందలి జనులందరి యొకసంబంధమునగా ఆభిప్రాయముల యందును అనేకవిధముల నేకీభవించుచున్నాడు. తమ సార్వభౌమనిశితకయ వివిధదేశముల వారయ్యును నొకటాతీయ సోదరులవలె పోరాడుటకాడ న్యాచక్రవర్తిగారికి జనులు భుగించి నూనెంచుచున్నది.”

రాజప్రతినిధిగారు: హేగ్ గారికి.

“మీ యధికారము క్రింద ప్రాప్తించిన మహాసంగ్రామమున న్యాయము కొఱవ పోరాడుటయందు హిందూ సైన్యము మీతో నేకీభవించి మాదేశకపుపేరు ప్రతిష్ఠల నిలిపిండుట మేము మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాము. మీ భారత సోదరులగుట మన యందరి విజయమును కాంక్షించుచున్నామని తెలుపుచున్నాను.”

బాలాత్రిపురనుందరి పుస్తక భాండాగారము:— గత యాంగ్ల సునందత్సరాది ఆమలాపురం నూచించివారి అగ్ర హారంబున బాలాత్రిపురనుందరి పుస్తక భాండాగారమున పేర నొకపుస్తక భాండాగారము నెలకొల్పిరి. ఇప్పటికి నా భాండాగారమున 12 శాస్త్రపుస్తక చందావార్త జేరి. అందుభిస్తుకము 145 తెలుగు గ్రంథములు 180 ఇంగ్లీషు గ్రంథములును 15 సంస్కృత గ్రంథములును గలవు.

సాంఘిక వార్తలు

కాలమూర్తి. — స్వ. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ 98-9 (95-8) మరణం, ఆంధ్ర మూర్తి 92. 8 మరణం.

దీక్షములవేళ. — నేడు శ్రేష్ఠ సాహిత్యము 6-59 గంటల దీక్షములు తెలియజేసెను.

సమస్యకు కమిటీ చేయటం. — దీక్షాగ్రామీణుల ఆర్థిక అంశం కమిటీ చేయటం. దీక్షాగ్రామీణుల ఆర్థిక అంశం కమిటీ చేయటం. దీక్షాగ్రామీణుల ఆర్థిక అంశం కమిటీ చేయటం.

గజెట్టు దొంగలనామం. — ఆంధ్ర సాహిత్యం పేరిట దొంగలనామం. ఆంధ్ర సాహిత్యం పేరిట దొంగలనామం. ఆంధ్ర సాహిత్యం పేరిట దొంగలనామం.

మోసము. — బాధ్యత వహించి ఆంధ్ర సాహిత్యం బాధ్యత వహించి ఆంధ్ర సాహిత్యం బాధ్యత వహించి ఆంధ్ర సాహిత్యం.

రంగారంగమున కలకత్తా. — విశ్వ రాత్రి 100 మంది హోదావులు, మదరాసు ఆర్థిక అంశం. మదరాసు ఆర్థిక అంశం. మదరాసు ఆర్థిక అంశం.

విశ్వమట్టి దొంగలనామం. — ఆంధ్ర సాహిత్యం, 25-వ తేది తెలుగు పత్రికలో ఆంధ్ర సాహిత్యం, 25-వ తేది తెలుగు పత్రికలో ఆంధ్ర సాహిత్యం.

కడప జిల్లాలో దొంగవ్యాధి. — కమలాపురము తాలూకాలో కమలాపురము తాలూకాలో కమలాపురము తాలూకాలో కమలాపురము.

కుక్కలవాని గతి. — ఒక కుక్కలవాని గతి. ఒక కుక్కలవాని గతి. ఒక కుక్కలవాని గతి. ఒక కుక్కలవాని గతి.

ఫెర్లేటర్ స్కూలుకు కంపుట. — దాక్షిణ్య జి. ఎ. సి. స్కూలుకు దాక్షిణ్య జి. ఎ. సి. స్కూలుకు దాక్షిణ్య జి. ఎ. సి. స్కూలుకు.

పాతదొంగవట్టువేట. — నాగూరు నాగూరు నాగూరు నాగూరు నాగూరు నాగూరు.

గడపవాడు. — విశ్వ రాత్రి 2-30 గంటలకు విశ్వ రాత్రి 2-30 గంటలకు విశ్వ రాత్రి 2-30 గంటలకు.

బాంబయర్ దొంగలనామం. — ఈ నెల 16 వ తేది కృష్ణ కళాశాల యాదాద్రిలో నాగూరు నాగూరు నాగూరు నాగూరు నాగూరు నాగూరు.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు

1904 వ సంవత్సరం 3-వ ఆక్టు 193 (1) క్రింద ప్రకారము తోటలు గలగిరియన్న ఇండ్రో, కాపురము లేనపుడు తోటలు యుపయోగార్థము చాలసీరు (రెడ్డిహిల్స్ సెక్షన్) గృహలోపయోగార్థము కాక, వృద్ధులకు చుట్టడం నిధానంగా చేయబడింది. కావున నింకమీదట మీరు గలగిరియన్న అటువంటి గృహములలో మనుష్యులు కాపురము లేనపుడు, కాపురమున్నపుడు ఆ యిండ్లకు డ్వి ఫ్రీ అలవెన్యూ వదియన వంతు మాత్రమే యియ్యబడునని బాహుళ్యముగ తెలియ జేయడమయినది.

వచ్చు దివాన్ మెంటు } జె. సి. మొలోని
రిఫ్టా బిల్డింగ్ } వి. సి. ఎన్. క్రెసిడెంట్.
17-5-1916

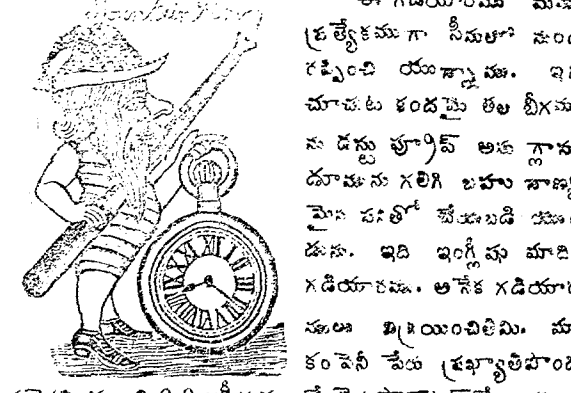
కావలెను ఒక వైశ్య వితంతువు

వరుడు సర్కారు ఉద్యోగమునం దుండు ఒక యాదవుడు. పునర్వివాహమును ఇచ్చగించు స్త్రీలు ఈ గ్రామి అడ్రసుకు వ్రాసిన తగిన ప్రోత్సాహమును పొందగలరు.

వరసవల్లి చన్నప్ప స్వల్ప, బల్లారి.

బహుమతి

"బండ్స్ స్వీచుపాకెట్టు గడియారము"

ఈ గడియారము మేము క్రైస్తవముగా సీమలూ నుండి రప్పించి యున్నాము. ఇది చూడటం కంటే ముఖ్యము ను దేవుని పూజ అనుగ్రహము దూరము గలిగి బహు శాస్త్ర మైన పాత్రో చేయబడి యుండును. ఇది ఇంగ్లీషు మాదిరి గడియారము. అనేక గడియారములు విక్రయించితిమి. మా కంపెనీ పేరు ప్రఖ్యాతిపొందవలెనని 2-0-0 ఫిరీడుగల మేల్లెడ ఫాక్టరీ పేరు ఇలాగా పంపించబడును. గడియారము ఫాక్టరీ పేరుతో కృషిం 2-0-0. వి. సి. చార్జి 0-5-0 కృత్యము. ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులకు మాత్రము ఇవ్వబడును. మీ పత్రిక నెంబరును తెలుపవలయును. వి. ఎ. ఎన్. పాణి, నెం. 8 ఇతర పత్రికాదారు, మదరాసు.

Mysore.

An Italian Sericulturist for Mysore.

BANGALORE, May 25. It is understood that Signor W. Mari who was silk expert with the Government of Mysore has been appointed Director of Sericulture in the State. Signor Mari's engagement as silk expert extended only for a year, on the expiry of which as the war broke out he went to his place in Italy. He is expected in Bangalore by the first week of June.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, May 25. Opening firm the market in cotton mill shares declined. Rates closed at a fall off from Rs. 10 to 15 in certain shares. Centrals declined to Rs. 2155 and Crescents to Rs. 155. Davids declined to Rs. 470 and Fuzulbhoy to Rs. 493. Indore Mills declined to Rs. 270 and Indian Bleaching to Rs. 160. Madhows declined to Rs. 1470 and Standards to Rs. 1215. Swadeshis declined to Rs. 1660, Currimbhoy to Rs. 251. In Bank shares the Bank of Bombay advanced to Rs. 1540 and Bank of India to Rs. 70. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were weak at Rs. 930. Tata Iron and Steel (ordinary) declined to Rs. 178.5 and (deferred) to Rs. 710. Tramways were quiet at Rs. 251. 3 1/2 per cent Government paper was quiet at Rs. 80 and small pieces at Rs. 80 1/2 for buyers.

Sind.

Importation of Mules.

KARACHI, May 25. The S. S. "Milton Hall" arrived in Karachi last week with 957 mules. She lost 45 on the passage. Again this week the S. S. "Wingredine" has arrived in Karachi with 2,200 mules, having lost 60 on the passage. This is the largest number imported in any one vessel. There was a fire in one of the holds where the grass was stored.

Interesting Suits.

Against Secretary of State. KARACHI, May 25. A case of considerable importance has just been decided by the District Judge of Sukkur, Mr. Palmer. One Teumal, owning lands in Upper Sind Frontier, filed two suits against the Secretary of State for India last year, alleging that the reduction, by the Executive Engineer of the Beguri canals, of the sectional area of the Karia sluices had considerably reduced the usual supply of water, thereby causing much paucity loss. He prayed for a declaration that the defendant had no right to reduce the dimensions of the sluices, and for an injunction that the dimensions of the old sluices be restored, and he also claimed Rs. 2,000 as damages sustained by him by the action of the defendant. As the decision of the whole case hinged on the interpretation of the law, both parties agreed to discuss only the law points. The learned Judge, after carefully going through the law on the points, held that the Engineering Department had a right to reduce the dimensions of the sluices, and therefore the plaintiff had no cause of action. Both suits were therefore dismissed with costs.

An Electric Corporation.

KARACHI, May 25. The Hyderabad correspondent of the "Daily Gazette" states that the Mukhas and the leading merchants of Hyderabad have joined hands to run an electric corporation on the lines of the Karachi Electric Corporation to supply electricity to the town of Hyderabad. The preliminary details have been settled. The firm of Messrs. Mukhi Haranand Tarachand are to be the Managing Agents of the Company. The Engineers of Messrs. Tata and Sons' electric works near Bombay are to be consulted. It is proposed to utilize the current of the river Indus for the supply of power.

South India.

Sir Sivaswamy Aiyar at Home to the Governor.

OOTACAMUND, May 26. The At Home given by Sir Sivaswamy Aiyar yesterday at the Bombay house to meet H. E. the Governor and Lady Pentland proved successful, and was a largely attended function. Sir Sivaswamy received his guests on the grounds where an interesting programme of outdoor amusements was provided. Their Excellencies spent over one and half hour in conversing with the many guests and watched with interest the games. Her Excellency taking part in some events. Her Excellency distributed prizes to the winners of the various events, and the enjoyable function concluded with three cheers for Her Excellency. Amongst the number of guests present were Sir Harold Stuart, Sir M. Viswaswar Aiyah, Justice Abdul Rahim, Surgeon General Bannerman and Corker, Justice Kumaraswamy Sastry, Sir Bernard Hunter, Colonel Stevenson. His Excellency's Band was in attendance. Their Excellencies will attend a dramatic performance by the "Knitgiri Knuts" organised by Mr. Butler of the Cordite Factory at the assembly room on the 31st instant.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O. Steamer "Caledonia" with the outward mails of the 12th instant is expected to arrive in Bombay at 8 a. m. on Monday next. Mr. F. H. Chaplain, a look-out officer attached to the Howrah Bridge, has six brothers, and five sisters' husbands doing their bits at the front. The total approximate gross earnings of State and Guaranteed Railways from 1st April to 13th May 1916 are more by Rs. 46, 84, 707 than the figures for the corresponding period of 1915-16.

THE GREAT WAR.

Empire Day: Worldwide Greetings.

PEACE DISCUSSIONS IN THE COMMONS.

Irish Viceroy's Candid Evidence Before Commission.

DECISION OF WHOLE VERDUN BATTLE IMMINENT.

ITALIAN DECLARATION OF WAR: ANNIVERSARY CELEBRATED.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Mr. Redmond's Hopes for the Future.

LONDON, May 25. Speaking at Luncheon in hour of the Premier of Queensland at the House of Commons, Mr. Redmond said he hoped that result of events in Ireland would be not only good but unexpectedly good, though he was unable to speak with any confidence.

Drastic Restrictions on Motoring.

LONDON, May 25. The "Times" states Mr. Runciman has decided definitely not to change racing arrangements for the present season. The consumption of petrol by racegoers owing to the abolition of railway facilities is engaging the attention of the authorities and the Board of Trade concludes that supplies will not last summer at the present rate of consumption. Drastic restrictions on motoring for pleasure are being prepared.

Steamers Sunk.

LONDON, May 25. The Italian steamer "Levanzo". The Greek steamer "Istros" and the Italian sailing ship "Orealla" have been sunk. The Italian steamer "Teresta" has been damaged.

Grand Jury's True Bill.

The Grand Jury returned a true Bill against Sir Roger Casement and Bailey.

Empire Armies' Message to the King.

LONDON, May 25. General Sir Douglas Haig telegraphed to the King on Empire Day:—"On behalf of Your Majesty's armies now in France representative of every part of Your Majesty's Dominions I respectfully submit an assurance of our loyal devotion to Your Majesty and the principles of freedom and justice symbolised for us by the Crown and the Flag of the British Empire."

His Majesty's Reply.

The King has replied:—"I warmly appreciate the assurance of loyal devotion you send in the name of the armies of the British Empire serving under your Command. Tell them with what pride and interest I follow their fortunes and of my confidence that success will crown their efforts. May the comradeship of the battlefield knits till closer together the peoples of the Dominions and the Mother Country in an age of peace which, please God, will be the fruit of this long and arduous war."

Empire Day.

A Message from Kipling.

LONDON, May 25. A special significance of Empire Day this year is emphasised not merely by the Government's recognition, but by imposing demonstrations throughout the United Kingdom. A message from Kipling says: "Knowing as a nation what we are fighting for, and realising as men and women the resolve that has been added to us by what each has endured, we go forward on, under the proud banner of griefs and losses, to greater effort and endurance and, if necessary, a heavier sacrifice equal to the sponsors for the deliverance of mankind."

The Question of Peace.

Raised by Messrs. Ponsonby and Ramsay Macdonald.

LONDON, May 25. In the House of Commons, speaking on the report stage of the vote of credit, Mr. Ponsonby and Mr. Ramsay Macdonald called attention to the interviews with Sir Edward Grey and Herr Von Bethmann, Hollweg recently published, and said that the latter contained nothing conflicting with Sir Edward Grey's sufficient to prevent an approach towards peace. They insinuated that the continuance of the war was due to the undivulged obligations to the Allies.

Sir Edward Grey's Reply.

Sir Edward Grey replied that if he believed that the German Government, German opinion and the war had reached a stage at which the Allies could bring peace, compatible with their ends, nearer by speeches about peace, he would make dozens. But that time had not arrived. There could be no statement about peace conditions except after consultations with the Allies. Sir Edward Grey pointed out that his interview contained no new declaration, and there was nothing new in Herr Von Bethmann Hollweg's except a lie about our attitude in the Bosnia crisis. It was impossible to reason with the German people so long as they were fed with lies and knew nothing of the truth. The real thing responsible for prolonging the war was the German Government, who kept telling their people that they had won the war, or were going to next week, and that the Allies were beaten. The Allies were not beaten and were not going to be. They were going to win, and the first step towards peace

would be the recognition of that fact by the German Government. He paid a warm tribute to the defence of Verdun, and said that in the long battle France was saving not only herself but her Allies. The present duty of diplomacy was to maintain the solidarity of the Allies, and to support to the uttermost common naval and military measures to bring the war to a stage not yet reached, in which the prospect of maintaining enduring peace would be with the Allies (Loud Cheers).

LONDON, May 25.

The interview with Dr. von Bethmann Hollweg mentioned by Sir Edward Grey was given to an American journalist on the 23rd instant. It grossly misrepresented Great Britain's aims and actions prior to the war. He declared that only when statesmen take the war situation as a map shows it and honourably desire to discuss practical peace proposals, shall we approach peace.

The Irish Commission. Lord Wimborne's Evidence.

LONDON, May 25. Lord Wimborne, testifying before the Irish Commission, emphasised that the doctrine had been established of the complete irresponsibility of the Lord Lieutenant. He pointed out to Sir Mathew Nathan the absurdity of his having to rely on newspapers for his knowledge of current administration. He obtained a partial insight after repeated representations, and afterwards received daily reports. He dealt with his tour in the south of Ireland and west of Ireland, and said that everywhere the Sinn Fein was belittled. Lord Wimborne said he imagined that the charges against the Irish Government would be "supine blindness and irresolution in dealing with the Sinn Fein." He had often formed independent divergent views from the Irish executive. He pressed the War Office that another division of troops should be trained in Ireland, but it was objected to because it would delay the sending of troops to the front. Lord Wimborne had suggested that the Sinn Feiners should be deported or interned, but Sir Edward Carson, the Attorney-General, advised against this. Lord Wimborne declared that he strongly urged the arrest of the Sinn Feiners and that he wrote to Mr. Birrell when the outbreak occurred. "The worst has happened. If only we had arrested the leaders last night as I wanted, it might have been averted." He said that he also brought his anxieties about Ireland before other members of the Cabinet.

Lords' Amendment Adopted.

LONDON, May 25. The House of Commons adopted by 160 votes to 69 the Lords' amendment to the Compulsion Bill after Sir George Cave had pointed out that it was confined to men who had joined their present occupation since August. Thus it affected only those who entered occupations to avoid serving.

OPERATIONS IN MESOPOTAMIA.

Publication of Papers.

Lord Islington's Statement.

LONDON, May 25. In the House of Lords Lord Islington said that papers giving General Townshend's representation to General Nixon would be published in a few days. Papers regarding the operations in Mesopotamia entailed considerable correspondence with the Government of India and the Department concerned. Steps were being taken to accelerate their preparation, but the precise date could not be given at present. Lord Islington asked for notice of the question as to whether the papers would include the private telegrams exchanged between the Viceroy and Mr. Chamberlain.

The New Air Board.

Its Constitution.

LONDON, May 25. In the House of Lords Lord Curzon announced that the new Air Board would consist of himself, Admirals Tudor and Vaughan Lee, Generals Sir D. Henderson and Brancker, Lord Sydenham and Major Baird.

British Prisoners in Germany.

LONDON, May 24. In the House of Commons Mr. Tennant said that but for parcels of food from Britain many British prisoners in Germany would have starved. He dissented from the suggestion of reprisals. Lord Robert Cecil expressed grave anxiety regarding the future.

I. A. R. Officers' Promotion.

LONDON, May 25. In the House of Commons, in reply to Mr. Yate, Mr. Chamberlain said there was no reason to suppose that

TELEGRAMS.

the claims to promotion by officers who were serving in the Indian Army Reserve at the outbreak of the war had not been duly considered.

Men for the Army.

In Government Departments.

LONDON, May 25. An official return shows that there is an army corps of men of military age in Government departments, including thirty thousand in the Post Office.

The New Parliamentary Register.

LONDON, May 25. The Local Government Board is preparing a Bill for the new Parliamentary Register to include a provision to record votes of soldiers and sailors on active service.

Silver Market.

LONDON, May 25. Messrs. Montagu's silver report attributes sensational fall in the price to coincidence of absence of competition and sudden eagerness of Indian bazaars to sell not only small holdings in London, but considerable amounts for delivery week ahead. The latter are apparently near operations. The report says that statistical position of silver is very strong.

The United States authorities estimate the production of United States in 1915 at 67½ million ounces, as compared with 72½ million ounces in 1914.

France.

FRENCH CAPTURES AT DOUAUMONT.

Brilliant Dashes Over Formidable Defences.

Decisive Moment Imminent.

LONDON, May 25. PARIS.—The French lines south of Douaumont, from which the main attack on Fort Douaumont was made, were only three hundred and fifty yards distant from the fort. The defence was so formidable that it was an hour before first triumphant Frenchmen arrived at the fort, and this was really a remarkable rapidity. There were two lines of trenches before the fort lavishly fortified. The first was reached in a quarter of an hour and the occupants were bayoneted or captured. Waves of the assailants rushed to the second line, where resistance was more serious. Twice the French were driven back, and then reinforcements released and carried a trench with irresistible dash and reached the fort where they were joined by columns from the west. The garrison resisted in every corner and cellar, but were driven out by bayonet and bomb to the north-eastern corner. Very fierce fighting continued all night. The French are confident of securing the whole position, while the conviction is growing in Paris that the moment for the decision of the whole Verdun battle is imminent.

Artillery preparations and infantry attacks succeeded one another with unabated violence in the region of Haudromont Douaumont. Despite furious assaults made without regard for human life, the Germans succeeded only in gaining a footing in some elements eastward of the fort. All attempts against our positions westward and against the fort itself were frustrated. A bombardment is proceeding in Woivre. The enemy attempted to advance under cover of poison-gas in Champagne but were thrown back by our batteries.

Morthomme Position not Fallen.

Strength of French Position.

ALLAHABAD, May 25. LONDON, May 24th.—The Paris correspondent of the "Morning Post" states that, whatever may be said elsewhere, it can be regarded as certain that the Morthomme position has not fallen. Morthomme is a plateau with slopes descending in terraces which have been attacked and at times occupied by the Germans. It is obviously easy for the enemy to break to the northern, Eastern and Western surfaces of the hill opposite them, if they wish, and even to occupy the slopes and surface of the hill, but it is impossible for them to bombard the reverse slope. This is the secret of the strength of the French position.

LONDON, May 25. PARIS.—Last night's communique said that infantry actions on the left of the Meuse continued east of Morthomme our artillery several times stopped the enemy when they attempted to debouch from the village of Cumieres and sharp counter-attack in the afternoon enabled us to recapture trenches on the southern edge of village. Bombardment on the right of the Meuse was redoubled in the region of Fort Douaumont against which the enemy made particularly desperate and furious attacks conducted by two Bavarian divisions which have recently arrived on this front. The attacks succeeded one another throughout the day. After several fruitless attempts and enormous losses the enemy succeeded in reoccupying the ruins of the Fort of which we hold the immediate approaches. Simultaneous attempt to outflank our positions in Caillette Wood completely failed under artillery and infantry fire. Nothing important occurred elsewhere.

Dead Man Position.

LONDON, May 25. The Paris correspondent of the "Morning Post" states that whatever may be said elsewhere, it can be regarded as certain that the Dead Man position has not fallen. Dead Man is a plateau with slopes descending in terraces which have been attacked and at times occupied by the Germans. It is obviously easy for the enemy to break to the northern, eastern and western surfaces of the hill opposite them, if they wish, and even to occupy the slopes and surface of the hill, but it is impossible for them to bombard the reverse slope. This is the secret of the strength of the French position. (Pioneer cable.)

TELEGRAMS.

LONDON, May 25.

A telegram from Paris says:—It is estimated that the Germans used two army corps of Tuesday on the left of the Meuse only in an attempt to turn the whole Dead Man position from the east. Astounding rushes of massed infantry were characterised by extraordinary determination, but they were unable to penetrate the curtain of shells or screen of maxims. It was the advent of the fire-fighters, who have recently been multiplied greatly, followed by a liberal use of gas shells, which enabled the Germans at the close of the day to return French out of a portion of the first line west of Dead Man, but a counter-attack ejected them in half an hour.

The enemy assaulted repeatedly the whole night between Dead Man and the Meuse, and finally got to grips with the French in the ruined village of Cumieres, which was carried, after prolonged bayonet and bomb-fighting. East of the Meuse, after the French re-entered Fort Douaumont they have been fighting ceaselessly, driving the Germans, who have been stubbornly hanging on to every wall and dug-out, northwards. The German counter-attack on the fort on Tuesday night was directed against three sides simultaneously. Apparently there was an unending stream of shells, followed by rushes from west to east and north, but the efforts were unavailing, except in the east, where they gained a portion of the advanced trenches. The situation generally may be summed up that the Germans on the left of the Meuse, in spite of a tremendous sacrifice of men and expenditure of shell, are still far from the main defences of Verdun, while on the right of the Meuse, though they reached the main defences on the 26th February, their pressure has been backwards.

Hand-to-Hand Fighting.

LONDON, May 25.

General Haig reports in a communique that the situation on Vimy Ridge is unchanged. Small British parties pushed forward and engaged in hand-to-hand fighting. There has been heavy reciprocal bombardment to-day astride Souchez River.

Russia.

Empire Day Celebration in Russia.

British Ambassador's Speech.

LONDON, May 25.

MOSCOW.—The Russians here joined the Britons in the enthusiastic celebration of the Empire Day. Sir George Buchanan, British Ambassador at Petrograd and Lady Buchanan came especially from Petrograd to participate. Speaking at the Banquet the Ambassador emphasised the British Imperial ideal to secure equal rights and justice for all the nations and to protect the weak and the oppressed. Hence the whole-hearted support Britain had received from the Dominions and the Dependencies. He trusted that after the war they would be given voice in the direction of Imperial policy and that Imperial trade policy would be elaborated.

Imperial Family at Odessa.

Troops Reviewed by the Tsar.

LONDON, May 25.

PETROGRAD.—The Tsar and Tsaritsa and Tsarevitch have arrived at Odessa, where they met with an enthusiastic reception. The Emperor reviewed troops.

Italy.

Italian Ministers' Proposed Visit to England.

LONDON, May 25.

ROME.—It is stated that Signor Salandra and Baron Sonnino will proceed to London shortly to return Mr. Asquith's recent visit.

The Latest Italian Bulletin.

LONDON, May 25.

ROME.—The Communique says:—Our whole front on both banks of the Adige in the Aquolina valley was fiercely bombarded yesterday. The enemy column that attempted to advance in small parties from Lizanna to Marco was stopped by our artillery. Attack in the evening along the Vallarsa in the direction of Monte Dinezzo was washed by our troops. The customary bombardment took place between Terragnolo and Astico. The Italian evacuation of the Upper basin of the Posina and Astico has been completed in a most orderly manner. Troops are strengthening positions on protective lines in the Arsiero basin. We destroyed those guns which it was impossible to remove. Enemy yesterday began strong pressure on our positions east of Valdassa. The retirement of Italians in the Sugana valley on the principal line of resistance was begun on May 22nd and was still proceeding yesterday slowly and methodically.

LONDON, May 25.

ROME.—A Semi-official statement says after inflicting very bloody losses on the enemy in a week's fighting, the Italians have withdrawn to the principal line of defence where they steadfastly await the renewal of attacks. Only one small section of the principal line has been evacuated owing to excessive proximity of enemy artillery and the precipitous nature of the ground behind, preventing successful resistance. The line has been reformed on the dominating heights in the rear.

Anniversary of the Declaration of War

by Italy.

Fervent Enthusiasm.

LONDON, May 25.

ROME.—The anniversary of Italy's declaration of war was celebrated with fervent enthusiasm throughout Italy. Shops were closed everywhere. There were patriotic processions and lavish display of the flags of the Allies.

King Victor Emanuel in an order to the Army and Navy on the occasion of the anniversary says:—You have been victorious in a hundred battles with the ideal of Italy in your heart but more efforts and sacrifices are needed. The country supports you in the arduous task with warm affection and admirable and confident calm.

Bulgarians Fighting at Monfalcone.

LAHORE, May 25.
LONDON, May 24th.—The "Morning Post's" Rome Correspondent says:—Bulgarians are fighting at Monfalcone. Bulgarian prisoners state that the Austrians promised that peace would follow the recapture of Monfalcone.—("C. and M. Gazette.")

Greece.

M. Skouloudis' Wish to Resign.

LAHORE, May 25.

LONDON, May 24th.—The "Morning Post's" Athens correspondent is now permitted to state what is well-known here, that M. Skouloudis has repeatedly expressed his wish to resign but the King objects.—("C. and M. Gazette.")

China

Independence of a Province Proclaimed.

LONDON, May 25.

SHANGHAI.—The independence of the Province of Szechuan was officially proclaimed on May 22nd.

Germany.

New Vote of Credit.

LONDON, May 25.

AMSTERDAM.—A new vote of credit for five hundred millions will shortly be submitted to the Reichstag.

National Liberal Party and the Food Question.

ALLAHABAD, May 25.

LONDON, May 24th.—The Berne correspondent of the "Morning Post" states that the executive of the German National Liberal party met in the Reichstag building on Sunday last and passed a resolution requesting the members of the Reichstag to devote the keenest attention to the question of food, in view of the growing disaffection of the German people and the important bearing of the food supply on the issue of the war, and of the fact that the feelings of the civil population must react on the men in the fighting line.

According to a Dutch paper the same meeting adopted a resolution in favour of the most energetic prosecution of submarine warfare. Various telegrams state that the appointment of a food director conflicts with the rights of individual States. In Southern Germany especially dissatisfaction prevails and strong protests are being made. At Stuttgart the Burgomaster promised that a Congress of town administrators would take the matter up.—("Pioneer.")

German Submarine Strikes a Mine.

LONDON, May 25.

AMSTERDAM.—Submarine U22 struck a mine near Zeebrugge. She was seriously damaged and has been towed to Ostend.

Hindenburg's Determination To Cross the Dvina.

ALLAHABAD, May 25.

LONDON, May 24th.—A telegram to the "Central News" states that, in consequence of the effect of peace rumours on the morale of the army, General Hindenburg has issued an order stating that there will be no question of peace until the Dvina has been crossed.—("Pioneer.")

Safe Conduct to Teuton Consuls.

LAHORE, May 25.

LONDON, May 24th.—British Naval authorities have given the Teuton Consuls at Canea, who had retired to the mountains, a safe conduct to Greece.—("C. and M. Gazette.")

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 25.

The following is the reply of the Viceroy to General Haig's telegram which he received from General Joffre.

"Would you kindly convey to General Joffre on behalf of the Indian forces serving throughout the world an expression of gratitude for his stirring message of appreciation and good will received in India on the Empire Day. India is proud that her sons should fight in the same cause and on the same field with the gallant armies of France whose stubborn valour in the post of honour of Verdun excited the admiration of the whole world.

The following telegrams have passed between His Excellency the Viceroy and General Sir Douglas Haig:—

GENERAL HAIG TO THE VICEROY:

Officers and ranks under my command in France join with me in greetings on the Empire Day to our fellow subjects throughout His Majesty's Dominions. Representatives of every part of those Dominions are bound together not only by ties of blood but also by similarity of ideals and loyalty to one Crown and one flag. Our armies are united heart and soul in this great fight for freedom and justice the old watchwords of our confidence in ourselves, in the ungrudging helping and support of our King throughout the world and in our gallant allies. We look forward to certain Victory."

H. E. THE VICEROY TO GENERAL HAIG.

India reciprocates your greetings on the Empire Day. She is proud to be represented in the gallant army under your command and looks forward with confidence to the day when her sons will share in the Empire's triumph achieved in the defence of those ideals for which the Empire has drawn the sword."

Supply of Railway Material From England.

Railway Board's Suggestion.

SIMLA, May 25.

With the approval of the Secretary of State an arrangement has recently been come to under which all indents which the railway administrations propose to transmit to the United Kingdom are to be examined by the Railway Board, who, if they are satisfied that the material to be indented for is urgently required, supply a certificate of urgency. This arrangement has been adopted in order that the ministry of munitions may have before them the opinion of the Railway Board as to the urgency, if any question of preventing compliance with the orders for Indian Railways on account of interference with munitions work should arise. In certain cases orders have been placed by railways with firms in India and in orders to comply with these orders it is necessary for the firms in India to place orders on the home market. It has been represented to the Railway Board that in certain cases the operations of the ministry of munitions have prevented these orders from being placed, and that in others compliance with them has been delayed. The Railway Board, therefore, bring to notice that if in any case private firms desire help in obtaining raw materials from the United Kingdom in order to enable them to comply with the orders of an Indian Railway a representation should be made to the Railway Board through the agent or manager of the Railway immediately concerned who will furnish to the Railway Board the reasons why compliance with railways order must be considered urgent.

Calcutta.

The Palace Jewels Theft Case.

Mrs. Williams Evidence.

COOCH BEHAR, May 24.

In the Palace jewel theft case to-day Mrs. Williams was further cross-examined by Mr. N. C. Sen. She said, in April and May Her Highness was in a delicate state of health. She used to have her meals either in the verandah or in the bed room. Meals used to be brought up by a wooden staircase. A. D. C's and servants delivering messages come up by the same staircase. It was about 11 a.m. that for the first time I heard about the theft. After having received information I went straight to Her Highness. I found Her Highness up. I could gather from her conversation that she knew about the theft already. Half an hour ago the Maharaja was there. When I went there the cases had not been found. At about 5 in the morning the Maharani got up and went to see Maharaj Kumari. The Maharani said that the maid servants did not tell her about the loss of the box. I did not hear from Jogneswari later on why she did not give information then. Jogen Roy, officer in charge of the palace, brought the cases in a duster. After the theft everybody in the palace turned into an amateur detective. I do not know the names of various persons who were being suggested at that time as being probable thieves. I do not know if Mary was suspected more than any body else. I do not know if some persons were thrashed. There were strikes, discontent and disobedience among palace servants both before and after the theft and some were dismissed in consequence.

Indian Christians in Legislative Councils.

Resolutions at a Meeting at Calcutta.

CALCUTTA, May 25.

A meeting of the Indian Christian Community of Bengal was held this evening when resolutions were passed praying the Government for the community's representation in the Local and Supreme Legislative Councils. It was pointed out that problems would soon arise affecting the interests of the Indian Christian community, and it was therefore essential that a representative of the community should be on the legislative bodies to speak with authority and press the needs of the community.

Punjab.

Recruiting for Indian Army.

A Meeting at Sirsa.

LAHORE, May 25.

A correspondent writes:—A most successful meeting was held at Sirsa recently under the presidency of Mr. Trevaskis, Deputy Commissioner, Hissar, to give an impetus to the cause of recruiting in that part of the country. Mr. Trevaskis, who is new to Hissar, has already achieved wonderful success at Rohtak, where he had inspired a new spirit among the Hindu Jats of that district who came forward in large numbers to fight for their King-Emperor. The meeting was held in the compound of the house of R. S. Ram Gopal of Sirsa, and all the Honorary Magistrates, Raisas, and Zaildars of the sub division were present. The recruiting parties of the 21st Punjab and 113th were also invited. Recruiting officers attended from Ludhiana for the meeting. Proceedings were opened by the Deputy Commissioner. Some 15 recruits came forward, including a young Sikh headman, and it is hoped that many more recruits will be obtained as a result of the meeting, which ended with cheers for the King-Emperor and prayers for the success of the British arms.

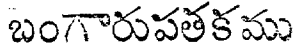
Burm a.

Causing Grievous Hurt.

A European Convicted at Rangoon.

RANGOON, May 25.

At the Chief Court Criminal Sessions this afternoon, before Mr. Justice Ormond and a Jury, Scott, a late European employee of the British Burma Petroleum Company, was unanimously found guilty on a charge of having voluntarily caused grievous hurt to a Burmese woman at Magwe on the 11th March and was sentenced to 18 months rigorous imprisonment. The accused was indicted on charges (1) culpable homicide not amounting to murder, (2) voluntarily causing grievous hurt and (3) simple hurt. The facts of the case briefly are May in, accused's mistress, had a quarrel with the deceased, in the course of which Mayin's gold comb was broken. On the report of the quarrel to the headman of Magwe he with the elders of the village fined the deceased Rs. 5. The accused considered the fine inadequate and went to the deceased's house to ask her to pay Rs. 50, the value of the comb, which she refused to do. An altercation ensued which resulted in the accused striking the deceased all over the body and kicking her. Eighteen days after the deceased died in the hospital. The accused's defence was grave and sudden provocation which the jury did not accept.

అమృతాంజననాడిలో 6, తంబూకెట్టేనీధి, మదరాసు.

మీ కి వసరమైనచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోత పోయినట్టిగాని పనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసనములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కొణములుగా నున్నట్టి ఇనుప కమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామగ్రి నులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతి సందర్శముల సలహా నాలొచింపవలసివచ్చును. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలల కిచ్చుటలోను కొరింపలేనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మ్రోగినవారు.

విలాసము:—

ది సౌత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్

తనాలపెట్టె నెం 555 రు,

389

మదరాసు.

(వై కామోజివక్ గోడనప్పడు ఈ పత్రిక పేరుపై నుడువబడిన గోడచున్నాడు.)

ఆయుర్వేద ఔషధములు

అగస్త్యులవారి ప్రక్రియలు.

“అందవృద్ధి, బూరకాళ్ళ తక్షణ పరిహారం”

7 పూటలలో మంచిగుణము. నిర్భయమైనది. ఇంకా మేహవాతవృద్ధి, వాయువృద్ధి, వాపులు, నూతన నిలకడ కీళ్లనొప్పులు, తిమిరము, అంగుష్ఠ కటివాతములు, చిరకాలపు నడుమనొప్పులు మొదలగు వాట కమ్మక మిడియో? పుచ్చు కొనిన వెంటనే గుణము తెలియనగును. వెల రూ. 3-8-0.

“సర్వమేహకుష్ట కుతారము”

ఈ సిద్ధౌషధము, మేహవైత్యబాధితులకు, గజవర్షములు, కాళ్ళచేతులు, ముక్కు, చెవులు, కండ్లు మొదలగు అంగములను తినివేసేవైత్యములు, అద్వైతము, బిల్వము, సవ్యాయ సంబంధము కొలుకులు, ఏటవ బిచ్చాచ్చుకము. రక్తకుష్టికి రాజునంటిది. 10 రోజులలో అపరిమితమైన గుణ మిచ్చును. 10 రోజులకు, వెల రూ. 5-0-0. 5 రోజులకు వెల రూ. 3.

వైయోషధములచే నుజుములేనియెడల సామ్య వాసన పంపబడును.

ఈ వైయోషధము క్రిందిపుస్తకాలయమున దొరకును.

శ్రీ త్యాగరాజశతకీరన స్వరావళి

స్వర, తాళ, గమక, సంజ్ఞానిధానములతో కూడినది చక్కనితెలుగు రూ. 3-8-0

గ్రంథకర్త “ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల”

8/12, అలంగారొడ్డిపేట, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

వైద్యవిద్య

దీనియందు మొదలుగ వైద్యబోధనలు నిందియున్నవి. 144 పుటలుగల పుస్తకము దీని యింటివద్ద ఏ కమ్మకములేక ప్రాసేజి ఖర్చులు కూడ లేక మీకు యిప్పించేటట్లు ప్రంపే. తీసికొనుటకు నష్టములేక? ఇదే ఒక పుస్తకమునకు ప్రాముఖ్యము. రాజవైద్య నారాయణశేతేశ్వరశే, 188 20, చీనాబహదూరోడ్డు, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అశోగ్యులను శాశ్వతముఖమునబొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము అశోగ్యులమార్గమున కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును అయోగ్యునిదిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇరానుగా నీయుచును. పొన్ను చార్మియు మేమే భరించవలసినదము. వెంటనే వ్రాయును. వైద్యశాస్త్ర మునిశేంకర్ గోవిందజీ, అశంకనిగ్రహ ఔషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధి సారసవరిల్లా

అవకాశపుర రక్తములను జరించువాడ్యులకు కీటుముంటి ముండు. తునుపులను, ఉచ్చులను, గండములను, అంధులు, సాతవృద్ధులు అన్ని విధములవలన గలుగు నర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

సావంతుని వనోషధి సారసవరిల్లా నుండి మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. రిండునెలలలో పొడవైన రోగములను, చులబద్ధమును కాల్చిసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. ఈ రోగ్యులకు గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 ఔషధుల బుడ్డిలలో అమ్ముచును.

ప్రతినిధు: పి. డి. సావంత్, యజ్ఞ. వనసవాడి సం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 142, No. 2. BOMBAY.

తేలుమందు:— తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు బాధనరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన చోటును మొదగునటులుచేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1-కి 8 ల.

అమృతాంజనము డిపో, 6 వ నెంబరు, తంబుశెట్టి వీధి, బార్డిచాక్, మదరాసు.

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయు

ర్వేదీ యావధ ప్రదర్శనములయందు నిచ్చిరి.

జాండ్మా ఫార్మ్యూటికల్

వర్కుస్

లేహములు, బిల్లలు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయును. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు నావలయును.

The Zandu Pharmaceutical Works

388 The Aurvedic Pharmacists.

Elphinstone Road, Bombay, 13.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

288

24 జనరల్ పీటర్స్ రోడ్డు

మోటారురోడ్డు బోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపుదిశానమును, భోధనాభ్యాసముల గలవలయును. ప్రత్యేక గమనిక:— కొడుకూరిదిద్యాధ్యక్షుడు ఉచితమున వసతియు, భోజనాదికములు ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతిసంవత్సరమున క్లాసు ప్రారంభించును. తయారైన వైమాకరికి ఉపాధ్యక్షులయగును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికి నడుచును. మేనేజరు గారికి వ్రాసికొనవలెను.

శారదాంబ

ఇది

స్త్రీధర్మబోధినియను నాటకము

శ్రీనివాసరామచార్య ప్రణీతము.

సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గమిందు జూపబడినది. అందమును జదివి తీరవలయును.

8 అణాలు వెలగలది 4 అణాలకు పంచబడును

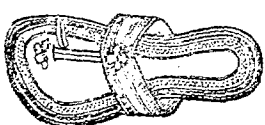
పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

విభానామా:—

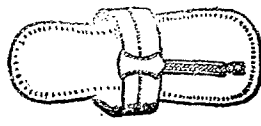
ఆంధ్రప్రతికాశాలయము,

7, తంబుశెట్టివీధి,

మదరాసు.

చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును

సం	ధర	జత
5004 కిగ్గం	సగముకొను కల్లి ఉంకలము	సామాన్యమైన మదము 1-15-0
5005 "	నిండుకొను "	" 2-4-0
5016 కొత్తగూట్	సగముకొను విశామగు చుండుకప్పు నోజుకట్టు	" చుండుపుడుదము 2-12-0
5014 "	అంతాకొను "	" 2-14-0
5020 బెంగళూరు	సగముకొను త్రైసితో కట్టు	" 1-12-0
5021 "	నిండుకొను "	" 1-15-0
5025 మద్రాసు	సగముకొను తీలి "	" 1-15-0
5036 "	నిండుకొను "	" 2-4-0
5055 మధుర	సగముకొను "	" 1-15-0
5056 "	నిండుకొను "	" 2-4-0

ప్రతిఅర్థం వెంటనే సామ్య పంపకొరెను.

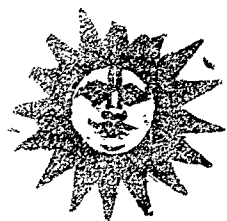
ఒకడెజు జతల కొనువారికి నూటికి పదివొత్తున కమీషనీ నుబడును.

క్రొం లెదర్ కంపెని, పల్లావరం, మద్రాసు.

ఈ చిల్లర యేజంట్లగు (మెగ్గు మేసక్, స్మిత్ అండుకో, మోంటురోడ్, మదరాసు) ఇష్టపాడ దొరకును.

కుంకుమ పువ్వు

కృష్ణ

కృష్ణ

వ్యచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు మార్కమా ట్టును గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు వెంటదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.

(53)

21, హమ్మంపేటి, బొంబాయి.